

№ 46 (20061) 2012-рэ илъэс ШЭМБЭТ ГЪЭТХАПЭМ и 17

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Зызэхащагъэр ильэс 20 хьугьэ

Урысые Федерацием щынэгъончъагъэмкіэ и Федеральнэ къулыкъу (ФСБ-р) и Гъэlоры-шіапіэу Адыгэ Республикэм щыіэр зызэхащагъэр илъэс 20 хъугъэ. Ащ фэгъэхьыгъэ торжественнэ зэхахьэу AP-м и Къэралыгъо филармоние тыгъуасэ щыкІуагъэм хэлэжьа гъэх АР-м и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан, АР-м и Премьер-министрэу Къумпіыл Мурат, федеральнэ инспектор шъхьа зу Ліы ужъу Адам, федеральнэ ыкіи правэухъумэкіо органхэм япащэхэр, ФСБ-м иветеранхэр, нэмыкіхэри. Іофтхьабзэр зэрищагъ ГъэіорышІапІэм ипащэў Олег Селезневым.

АР-м и ЛІышъхьэ зэхахьэм пэублэ псалъэ къыщишІызэ зимэфэкІ мафэ хэзыгъэунэфыкІырэ пстэуми игуапэу къафэгушІуагъ. Урысыем ыкІи тиреспубликэ общественнэполитическэ рэхьатныгъэ, лъэпкъ ыкІи дин зэгурыІоныгъэ арыльынхэм пае Іофышхо зышІэрэ структурэм икъулыкъушІэхэм зэрафэразэр ариІуагъ.

Джырэ уахътэ зэрэдунаеу зэолІэгъэ тхьамыкІагьохэу терроризмэм, экстремизмэм, коррупцием, наркоманием, нэмык лъэныкъо дэйхэм апэш Іуек Іогъэным фэш І ФСБ-м иІофышІэхэм къатефэрэр щытхъу хэльэу агъэцакІэ, — къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан къэзэрэугьоигъэхэм закъыфигъазэзэ. — Непэ Адыгеим щынэгъончъагъэ илъыным, социальнэ-экономическэ хэхъоныгъэхэр ышІынхэм, инвестициехэмкІэ регион хъопсагъоу щытыным апае ГъэІорышІапІэм ышІэрэр макІэп. УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутатхэм ыкІи УФ-м и Президент яхэдзынхэр охшыны от метруатыны жарынын метруатынын метруатын метруатынын метруатын хэль. Турист кластерэу Темыр Кавказым щагьэпсыщтыр, Шъачэ щырекІокІыщт олимпиадэр ыкІи футболымкІэ дунэе зэнэкъокъоу тикъэралыгъо щыкІощтыр щынэгъончъзу зэхэщэгъэнхэ фае. АщкІз УФ-м и Президентзу Дмитрий Медведевым пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр ФСБ-м къыфигъэуцугъэх. А зэкІэри зэшІохыгъэ зэрэхъущтым уицыхьэ тебгъэлъы хъущт. Ныбджэгъу лъапІэхэр, псауныгъэ пытэ шъуиІэу, шъуигъэхъагъэхэм къащымыкІэу, тапэкІи щытхъу хэлъэу шъуиІофшІэн жъугъэцэкІэнэу сышъуфэлъаІо.

АР-м и ЛІышъхьэ ирэзэныгъэ тхылъхэр, федеральнэ наградэхэр анахь къулыкъушІэ дэгъухэм нэужым аратыжьыгъэх, зимэфэкІ хэзыгъэунэфыкІыхэрэм апае творческэ коллективхэм концерт къатыгъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

тигумэкіхэр Сирием кІуагъэх

Сирием зэо-банэу щыкІорэр дунэе Іоф хъугъэ. Тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» зэхищэгъэ зэфэсэу Мыекъуапэ щыкІуагъэм Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Краснодар краим, Абхъазым, ІэкІыб хэгъэгумэ къарыкІыгъэхэр хэлэжьагъэх. Джырэ уахътэ зэфэсым имэхьанэ зыкъеІэты. Унашъоу зэфэсым щаштагъэм Урысыем и Федеральнэ ЗэІукІэ щытегущы Іагъэх, Іофыр зэрэлъык Іотэщтыр уахътэм къеушыхьаты.

УФ-м и Федеральнэ ЗэІукІэ ФедерациемкІэ и Совет и Тхьаматэу В. Матвиенкэм Адыгэ Хасэм изэфэс щаштэгъэ унашъом зыщигъэгъозагъ. Сирием ис адыгэхэм ягумэкІыгьохэр нахьышІоу зэгьэшІэгъэнхэм, ятарихъ чІыгу къэкІожьы зышІоигъомэ ІэпыІэгъоу аратыщтым зэдягупшысэнхэм фэшІ куп хэхыгъэ зэхащагъ.

Адыгэ Хасэм мэфэкум щыкІогъэ зэІукІэм Сирием иІофыгъохэр зэдыти Іофэу щальытагь. Сирием агьэкІощт купэу зэхащагъэм Дунэе Адыгэ Хасэм илІыкІохэр хэтых. Адыгеим нэбгыри 3 икІыгъ. ДАХ-м иІофшІэн чанэу хэлажьэхэу Бэгъушъэ Адамрэ КІэрмыт Мухьдинрэ Адыгэ Хасэм ыцІэкІэ Сирием ежьагъэх. Хэбзэ екІолІакІэ Іофым зэрэфашІырэр къыдалъыти, Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыря Іэ зэпхыныгъэхэмк Іэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр купым хагъэхьагъ.

- Москва тикІынышъ, Иорданием тыбыбыщт, етІанэ Сирием тынэсыщт, — къытаІуагъ Шъхьэлэхъо Аскэррэ Бэгъушъэ Адамрэ. — Сирием тилъэпкъэгъоу исхэм таІукІэщт. Хэгъэгум ипащэмэ яеплъыкІэхэри зэдгъэшІэщтых. Блыпэм е гъубджым къызыдгъэзэжьыкІэ, нахь игъэкІотыгъэу тызэдэгущыІэн тлъэ-

Сирием къикІырэ къэбархэм гумэкІыгьоу къызыдахьырэр макІэп. Урысыем иІэшъхьэтетхэр Іофым къыхэлажьэхэшъ, хэкІыпІэшІухэр шІэхэу къагъотынхэу тэгугъэ. Купэу Сирием кІуагъэм Урысыем исенаторхэр, нэмыкІхэри хэтых.

ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ и Указ

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо наградэхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехьыліагъ

Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр зэрэщыряІэхэм ыкІи ильэсыбэ хъугъэу Іоф зэрашІэрэм афэшІ медалэу «Адыгеим и Щытхъузехь» зыфиІорэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Гъыщ Нухь Тыркубый ыкъом — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ республикэ институтэу Т.М. КІэращэм ыцІэкІэ щытым» бзэмкІэ иотдел ипащэ,

Къэрэбэт Аслъан Мыхьаджыр ыкъом нер обществэ шъхьэихыгъэу «Дзэ-страховой компание» зыфиІорэм икомитет итхьаматэ.

Культурэмрэ искусствэмрэ яхэхъоныгъэ иІахь зэрэхишІыхьэрэм фэшІ щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм инароднэ артист» зыфи**І**орэр

Дэрбэ Асльан Рэмэзанэ ыкъом — сценэм иветеран фэгъэшъошэгъэнэу.

Научнэ ІофшІэным гъэхъэгъэшхохэр зэрэщишІыгъэхэм фэшІ щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм наукэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэшху» зыфиІорэр

Бережной Сергей Борис ыкъом — техникэ шІэныгъэхэмкІэ докторым, профессорым, апшъэрэ профессиональнэ гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Кубанскэ къэралыгъо технологическэ университетым» машинэшІынымкІэ ыкІи автосервисымкІэ ифакультет идекан фэгъэшъошэгъэнэу.

Научнэ ІофшІэнымкІэ, егъэджэнымкІэ, ІэпэІэсэныгъэшхо зыхэлъ специалистхэм якъэгъэхьазырынкІэ гъэхъагъэхэр зэришТыгъэхэм фэшТ шытхъунТэу «Алыгэ Республикэм иапшъэрэ еджапІэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфиІорэр

Иванова Ольгэ Виталий ыпхъум — апшъэрэ профессиональнэ гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыекъопэ къэралыгьо технологическэ университетым» егъэджэн ІофымкІэ ипроректор фэгъэшъошэгъэнэу.

Гъэсэныгъэм ылъэныкъокІэ гъэхъагъэхэр зэришІыгъэхэм фэшІ щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм народнэ гъэсэныгъэмкІэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфиІорэр

Бузэрэ Мариэттэ Мыхьамодэ ыпхъум — Шэуджэн районымкІэ гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ муниципальнэ бюджет учреждениеу «Мамхыгъэ гурыт еджапІэу N 4-у Советскэ Союзым и ЛІыхъужъэу Хъ.Б. Андырхьуаем ыцІэкІэ щытым» икІэлэегъаджэ фэгъэшъошэ-

Экономикэм ихэхыноагын е Гариш Менинон байын бай гъэхэм фэшІ щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм иза**служеннэ экономист»** зыфиІорэр

Литвинова Еленэ Михаил ыпхъум — Адыгэ Рес-

публикэм финансхэмкІэ иминистрэ иапэрэ гуадзэ фэгъэшъошэгъэнэу.

ПсэолъэшІыным гъэхъагъэхэр зэрэщишІыгъэхэм фэшІ щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ псэольэшІ» зыфиІорэр

Цуекьо Мурат Уцужьыкьо ыкьом — пшъэдэк**І**ыжьэу ыхьырэмкІэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиІэ обществэу «Марк-Сервис» зыфиІорэм игенеральнэ директор фэгъэшъошэгъэнэу.

Законностым игъэпытэнкІэ гъэхъагъэхэр зэрашІыгъэхэм фэшІ щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист» зыфиГорэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Дивин Игорь Михаил ыкъом — Адыгэ Республикэм и Арбитраж Суд итхьаматэ,

Купин Виктор Анатолий ыкъом — Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Суд итхьаматэ ипшъэрылъхэр зыгъэцакІэрэм,

Шъоджэ Азэмат Мыхьамчэрые ыкъом — Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Суд исудья.

Мэз хъызмэтым хэхьоныгьэ егъэшІыгъэнымкІэ гъэхъагъэхэр зэрашІыгъэхэм фэшІ щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм мэзхэмкІэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфиІорэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Родин Александр Григорий ыкъом — Адыгэ Республикэм мэзхэмкІэ и ГъэІорышІапІэ икъутамэу «Гъозэрыплъэ лесничествэм» ипащэ игуадзэ,

Свередюк Александр Василий ыкъом — Адыгэ Республикэм мэзхэмкІэ и ГъэІорышІапІэ ипащэ игуадзэ.

Культурэм хэхьоныгъэ егъэшІыгъэнымкІэ гъэхъагъэхэр зэряІэхэм фэшІ шытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфиІорэр афэгъэшостетера:

Джолэ Ларисэ Асльан ыпхъум — къэралыгъо учреждениеу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние» нысхъапэхэмкІэ итеатрэу «Дышъэ къошыным» идиректор,

Табухъу Мыхьамэт Шыхьамбый ыкъом — Кощхьэблэ районымкІэ У.Хь. Тхьабысымым ыцІэкІэ щыт театрэм идиректор.

Журналистикэм ылъэныкъокІэ гъэхъагъэхэр зэришІыгъэхэм фэшІ щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналист» зыфи Горэр

КІыкІ Ибрахьим Исмахьилэ ыкъом — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Республикэ гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» иредакцие» спортымкІэ иобозреватель фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан къ. Мыекъуапэ, гъэтхапэм и 15, 2012-рэ илъэс N 74

Рэхьатныгъэ щыІэным пае

БэмышІ у Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым конференцие щыкІуагъ. Ар экстремизмэмрэ лъэпкъ зэмызэгъыныгъэмрэ тихэгъэгу имылъынхэм фэшІ Іофыгъоу зэшіохыгъэнхэ фаехэм афэгъэхьыгъагъ.

Конференцием хэлэжьагъэх университетым ипроректорэу Татьяна Овсянниковар, экстремизмэм пэуцужьыгъэнымкІэ МВД-м и Гупчэу Адыгэ Республикэм щыІэм итхьаматэу БрантІэ Мурадин, юстициемкІэ министерствэм иотдел итхьаматэу БрантІэ Анджеликэ, Адыгэ Республикэм ныбжыыкІэ ІофхэмкІэ и Комитет ипащэу Къэрэтэбэнэ Мыхьамодэ, университетым щынэгъончъагъэмкІэ игъэІорышІапІэ итхьаматэу ЛІые Азэмат, быслъымэнхэм я Диндэлэжьып Гэу Мыекъуапэ дэтым итхьаматэу Къэрдэн Аскэрбый, чыристан епархием илІыкІоу иеромонахэу Даниил, тарихъ шІэныгъэхэмкІэ кандидатэу Мусхаджиев Саид-Хьасан, университетым иІофышІэхэр, студентхэр.

Урысые хэгъэгум лъэпкъ зэфэшъхьафыбэ щэпсэу. Лъэпкъ пэпчъ ежь икультурэ, ыбзэ, идин елэжьы, ау зы хэгъэгу зэрэщыпсэухэрэм къыхэкІэу азыфагу зэзэгъыныгъэ, зэгурыІоныгъэ илъын, мамырныгъэр агъэлъэпІэн фае. Ау ныбжьыкІэхэр гъогу пхэндж тезыщэхэу экстремизмэ нэшанэ зыхэлъ Іофхэр къезыхыжьэрэ цІыфхэр шыІэх. Динымрэ еІпытыдуеІ едмехнеш алпеал

ашІыхэзэ, цІыфхэр зэрэзэпагъэуцужьыщтым ыуж итых. Ащ фэдэ нэшанэхэр къызыхафэхэрэм адебгъаштэ зэрэмыхъущтыр, уапэшІуекІон зэрэфаер конференцием къекІолІагъэхэм къаІуагъ.

Сыд фэдэрэ дини «ощ нэмыкІымэ уиягъэ ямыгъэкІ» eIo нахь, жъалымыгъэ зепхьанэу

къаджэрэп.

Кавказым иреспубликхэм ябгъапшэмэ, Адыгеим зэрэщырэхьатыр конференцием къекІолІагъэхэм къыхагъэщыгъ. Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым тихэгъэгу щыпсэухэрэм анэмыкІ у ІэкІыб къэралыгъохэм къарык Іыгъэ студентхэри щеджэх. Ахэм зэкІэми азыфагу зэгурыІоныгъэ зэрилъыщтым, бырсыр зэрэхэмыфэщтхэм еджапІэм иІофышІэхэр дэлажьэх, къулыкъу зэфэшъхьафхэм (ведомствэхэм) ялІыкІохэр къызэрагъэблэгъэгъэ конференциер ары зыфэгъэхьыгъагъэри. Мы Іофыгъом нахь игъэкІотыгъэу ыужкІэ шъущыдгъэ-

ХЬАРЭХЪУ Мурат. Сурэтхэр конференцием Іэшъынэ Асльан къыщыты-

Депутатхэм апай

лыгъо Совет — Хасэм ияпшІыкІуплІэнэрэ зэхэсыгъо 2012-рэ илъэсым гъэтхапэм и 21-м щы-

Зэхэсыгъом зыщыхэплъэщтхэм ахагъэхьагъэх мы къыкІэльыкІорэ Іофыгьохэр: законопроектхэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Промышелинэ политикэм ехьыл Гагъ» зыфи Горэм ия 5-рэ статья зэхьокІыныгъэ фэшІыгьэным фэгьэхьыгь», «Адыгэ Республикэм и Законэу «Регион хэбзэІахьхэмкІэ чІыфэу къатенагъэхэр, пеняхэмкІэ чІыфэхэр ыкІи мы хэбзэІахьхэмкІэ тазырхэр зытыжыын зымылъэкІыщтмеІлыІш ефенеаларае фех ехьылІагь» зыфиІохэрэм ятІонэрэу ахэплъэгъэныр; законопроектхэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу икласснэ чинхэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушТэхэм зэрафагъэшъошэрэ шІыкІэм ехьылІагъ» зыфиІорэм зэхьокІыныгъэхэр фэшыгьэнхэм фэгьэхыгьэм», «Адыгэ Республикэм и Законэу «2012-рэ илъэсымкІэ ыкІи 2013-рэ, 2014-рэ илъэсхэм ячэзыу п Альэк Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехьылІагъ» зыфиІорэм зэхъокІыны-

Адыгэ Республикэм и Къэра- гъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъэм», «Адыгэ Республикэм и Законэу «2012-рэ илъэсымкІэ ыкІи 2013-рэ, 2014-рэ илъэсхэм ячэзыу пІальэкІэ шІокІ зимыІэ медицинэ страхованиемкІэ чІыпІэ фондым ибюджет ехьылІагь» зыфиІорэм зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъэм», «Адыгэ Республикэм и Законэу «Урысые Федерацием игражданхэу ренэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэу ильэс 14-м къыщегъэжьагъэу илъэс 16-м нэс зыныбжьхэр къэзэрэщэнхэмкІэ шапхъэу щыІэхэм яхьылІагъ» зыфиІорэм зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъэм», «2012-рэ илъэсымкІэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку приватизацие зэрашІыщт Программэм ехьыл Гагъ», «ЧІып Іэ планированием и Іофыгъохэм япхыгъэу Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ зэхъокІыныгъэхэр афэшІыгъэнхэм ехьылІагъ» зыфиІохэрэм апэрэу ахэплъэгъэныр ыкІи нэмыкІ Іофыгъохэр.

Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м хэт Залышхоу зэхэсыгъохэр зыщыкІорэм сыхьатыр 11.00-м ащ иІофшІэн щыригъэжьэщт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу ІЭЩЭ Мухьамэд

№ ЗИГЪО ІОФЫГЪУ

«Тиахъщэхэмрэ тифитыныгъэхэмрэ»

Роспотребнадзор, Лъэпкъ библиотекэр, потребительскэ информациемк ЭГупчэр зэгъусэхэу зэхащэгъэгъэ Іофтхьабзэм. Ар гъэтхапэм и 15-м — потребительхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм и Дунэе мафэ фэгъэхьыгъагъ.

Илъэс 50-кІэ узэкІэІэбэжьымэ, гъэтхапэм и 15-м 1962-рэ илъэсым, США-м ипрезидентэу Дж. Кеннеди Конгрессым къыщи-Іогъагъ: «Потребители — это крупнейший экономический слой, который воздействует почти на любое частное или государственное экономическое решение... Но это единственный голос, которого зачастую не слышно». Мы къэгущыІэгъум къыщежьагъ потребительхэм

Джары ыцІагьэр гьэтхапэм и яфитыныгъэхэм ятарихъ. 1983-рэ 15-м 2012-рэ илъэсым АР-м и илъэсым къыщыкІэдзагъэу илъэс къэс тыдэрэ чІыналъи мы мафэр щыхагъэунэфыкІы.

Къэралыгъомрэ потребительхэмрэ сыдэу зэхъулІэхэра, щы-ІэкІэ-псэукІэм цІыфыр гупсэфэу хэуцонымкІэ ифитыныгъэхэр ышІэнхэр ищык агъа-имыщыкІагъа? Непэрэ мафэм шІэныгъэ икъу пІэкІэмылъэу щыпсэугъошІуа? Мы упчІэхэм джэуап афэхьоу мы Іофтхьабзэр гъэпсыгъагъэ. КъулыкъушІапІэхэу ыпшъэкІэ зыцІэ къетІуагъэхэм къыткІэхъухьэрэ ныбжьыкІэхэр ахъщэм ыкІи ащ епхыгъэ фитыныгъэхэу хэтрэ цІыфи иІэхэм афагъэнэІосагъэх.

«Іэнэ хъураер» зэрэкІуагъэр нахь игъэкІотыгъэу тигъэзет къи-

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

ЗэхъокІыныгъэхэр фашІыгьэх

Хабзэр зыукъогъэ бзэджашІэр хьапсым дэсэу пшъэдэкІыжь рагъэхьыщтыгъэмэ. джы ащ ышІагъэм ихьылъагъэ елъытыгъэу шъхьафитныгъэр Іамыхэу агъэпщынэщт. Ащ фэдэ шІыкІэу къежьагъэм фэгъэхьыгъэ пресс-конференцие гъэтхапэм и 11-м Урысыем и УФСИН и ГъэІорышІапІэу AР-м щыІэм щыкІўагъ.

Уголовнэ пшъэдэкІыжь ягъэхьыгъэным исистемэ щыкІорэ зэхъокІыныгъэхэм бзэджашІэр хьапсым чІамыгъэтІысхьэу зэ--ашефее еІмаІш тшенашпеатар хьафыбэ къыдалъытэ. АР-м иуголовнэ-пшъэдэк Іыжь инспекциехэм яучет нэбгырэ 1278-рэ хэт. Ахэм ахэтых зыГутыгъэ ІзнатІзм е сэнэхьатым Іоф рызышІэжьын фимытхэр, шІокІ -еІзареатығ фехнеІшфоІ еІымиг хэрэр, нэмыкІхэри.

Агъэпщынэхэрэм икъоу дехеІышедык, мехнеаппыап агъэунэфынхэм апае Адыгеим электроннэ шІыкІэр щагъэфедэ (электроннэ Іэпшъэхъухэр). УФСИН-м иинспекциехэм якъутамэхэм зэкІэми СЭМПЛ -хэлек мехфиЛи едехеатпиатив) торннэ мониторинг исистем) оборудованиехэр ачІагъэуцуа-

2012-рэ илъэсым ищылэ мазэ къыщегъэжьагъэу федеральнэ законым къызэрэдилъытэрэмкІэ, гъогу пхэндж техьагъэм унэм къикІын фимытэу хьапс тыралъхьэ. Джащ фэдэу гъучІ хъэрым апэрэу «игъэр» хъугъэ

наркоманым зигъэхъужьы шІоигъомэ, иуахътэ къэмысызэ нахыжы къат Іупщыжы. Ау ар зэрэзэІэзэжьырэм ыкІи изекІуакІэхэм инспекциер альэп-

Мы илъэсым къыщегъэжьагъэу бзэджашІэхэм, шІокІ зимы І Іофш І эн хылъэхэр сыхьат 240-рэ агъэцакІэщтыгъэмэ, джы ар сыхьат 480-м нагъэсыгъ. 2013-рэ илъэсым ищылэ мазэ къыщегъэжьагъэу фэмыехэри егъэзыгъэкІэ агъэлэжьэщтых.

Журналистхэр зыгъэгумэкІырэ упч эхэм яджэуапхэр АР-м и УИС ипащэу Сэмэгу Саныетрэ пресс-секретарэу Надежда Суховаямрэ къаратыжьыгъэх.

ІЭШЪЫНЭ Сусан.

ЯгумэкІыгъохэр къыраІотыкІыгъэх

ухъумэгъэнхэм ык Iи Іэпы Іэгъу Іоф щызыш Іэрэ предпринима-афэхъугъэным фэш І общественсоветэу Адыгэ Республикэм ипрокуратурэ щызэхащагъэм мы мафэхэм зэхэсыгъоу иІагъэр Мыекъопэ районым иадминистрацие и Унэ щык Іуагъ.

Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх АР-м ипрокурор игуадзэу И.Я. КІыкІыр, районым Іоф щызышІэрэ бизнесменхэр, АР-м экономикэ хэхъоныгъэхэмкІэ ыкІи сатыумкІэ и Министерствэ, АР-м ипромышленникхэмрэ ипредпринимательхэмрэ я Союз ялІыкІохэр, нэмыкІхэри.

Предпринимательствэм пылъ цІыфхэм яфитыныгъэхэр ухъумагъэхэ зэрэхъурэм, законодательствэм къыдилъытэрэ лъэныкъохэр зэрагъэцак Гэхэрэм къатегущы Іагъ Мыекъопэ районым ипрокурор ипшъэрылъхэр зыгъэцэкІэрэ А.С. Зарецкэр. Ащ къызэриГуагъэмкГэ, икГыгъэ 2011-рэ илъэсым ыкІи илъэсэу

Бизнес цІыкІумрэ гурытымрэ тызыхэтым къакІоцІ районым ахэм яфитыныгъэхэр укъуа хэу агъэунэфыгъэп, лъэІу е дэо тхыль къаГукГагъэп.

> Нэужым бизнес цІыкІум ыкІи гурытым пылъхэм ащыщхэр зэхэсыгъом къыщыгущыІагъэх. Къэралыгъо уплъэк У органхэм яІофшІэн зэрэзэхащэрэм предпринимательхэм гумэкІыгъохэр къафихьхэу, зэмызэгъэныгъэхэр къыхэкІыхэу зэрэхъурэр ахэм къаІуагъ.

> Бизнесменхэм къиныгъоу апэ къикІыхэрэр зэшІохыгъэнхэм ыкІи ахэм яфитыныгъэхэр ухъумэгъэнхэм апае прокуратурэм иорганхэм нахь благъэу Іоф адашІэн, зыуплъэкІурэ органхэм законодательствэр аукъуагъэ хъумэ, мыщынэхэу прокуратурэм зыкъыфагъэзэн зэрэфаем зэкІэми дырагъэштагъ.

Мыекъопэ районым ипрокурор игуадзэу В.В.ГОРЛОВ.

Археологием илъэгъохэ

ШІэныгъэлэжьэу, археолог-палеолитоведэу Аулъэ Пщымафэ Олэгъэй ыкъор псаоу къытхэтыгъэмэ ыныбжь илъэс 85-рэ хъущтыгъэ. Ащ фэгъэ-

Зэхахьэр пэублэ гущыІэкІэ къыригъэжьагъ АРИГИ-м идиректор игуадзэу, тарихъ шІэныгъэхэмкІэ докторэу Пэнэшъу Аскэр. КъекІолІагъэхэм уахътэ къыхагъэкІи, къытхэмытыжь ефаІлеахаш мыажелеатынеІш фашІэу къызэрэкІуагъэхэмкІэ зэрафэразэр, ащ ыцІэ тщыгъупшэ зэрэмыхъущтыр Пэнэшъу Аскэр къы Гуагъ.

1927-рэ илъэсым гъэтхапэм и 5-м къуаджэу Хьакурынэхьаблэ дэсыгъэ -и оснишп Іоу Аулъэ Олэгъэй иунагъо шъао къихъухьагъ. КъэхъугъакІэм цІэу фаусыщтыр амышІэу бэрэ зегупшысэхэ нэуж Пщымаф фаусыгъ.

ЦІыфым цІэу фыхахырэм мэхьэнэ гъэнэфагъэ зэриГэм щэч

хэлъэп. Аулъэ Пщымафэ ятэ къызэрэщыгугъыгъэу къуаджэмкІэ лъэгъохэщэу, лъэпкъымкІэ щытхъухьэу хъугъэ.

Аулъэ Пщымафэ ищыІэныгъэ гъогурэ наукэм гъэхъэгъэшхоу щишІыгъэхэмрэ уащызыгъэгъозэрэ докладэу «Пионер адыгской археологии» зыфиІорэр археологие шІэныгъэхэмкІэ кандидатэу ЛэупэкІэ Нурбый къышІыгъ.

хьыгъагъ «Іэнэ хъураекІэ» зэджэгъэхэ зэхахьэу гуманитар ушэтынхэмкіэ Адыгэ республикэ институтым бэмыші у щызэхащэгъагъэр.

Аулъэм еджапІэр къызеститутым еджэныр щылъегъэпшІэ Іоф ышІагъ, еджапІэм идиректорыгъ.

ухым ыуж 1946-рэ илъэсым Краснодар дэт кІэлэегъэджэ институтым тарихъымкІэ ифакультет чІэхьэ, къыкІэльыкІогъэ илъэсым къалэу Ростовна-Дону дэт кІэлэегъэджэ инкІуатэ. Ар къызеухым тарихъымкІэ кІэлэегъаджэу илъэси-

ІофшІагьэхэр къызыфигьэфедэщтыгъэх нахь мышІэми, ежь ышъхьэкІэ лъыхъоныр, тарихъым ылъэныкъокІэ уасэ зиІэ пкъыгъохэр къыгъотыныр, ахэм адэлэжьэныр нахь къыхи-Археологиер ары ыпсэ зы-

1957-рэ илъэсым Аулъэ

Пщымафэ Тбилиси дэт уни-

верситетым иаспирантурэ ще-

джагъ. УшэтынхэмкІэ Адыгэ

институтым ІофышІэ Іухьи,

ищыІэныгъэ еухыфэкІэ ащ щы-

Шэныгъэлэжьхэм атхыгъэ

лэжьагъ.

хэтГэгъагъэр. Пэсэрэ цІыфхэу палеолитым илъэхъан щыІагъэхэм Іэмэ-псымэу агъэфедэщтыгъэхэр гъочІэгъхэм (пещерэхэм), къушъхьэ лъапэхэм ащыльыхьозэ, ащытІэзэ къыгъотыштыгъэх. ІофшІэнэу зыпылъыр шІу зэрилъэгъурэм, зыфежьагъэр ыкІэм нигъэсыныр ишэнхэм зэращыщым къахэкІ у археологие экспедицием зыкІокІэ къиныгъо -еІРоат, атытшыныпес сатаанп

гъэу зыщытІэрэм чэщ-зымафэхэр щырихыщтыгъ, щычъыещтыгъ. Аущтэу зыхъукІэ, ижъырэ цІыфхэу ащ щыпсэущты--еф меагафех наахеаля мехеаг дэу, ахэр пкІыхьапІэкІэ ылъэгъухэу къыхэкІыщтыгъ. ЗыщытІэрэм пкъыгъо горэм ыцыпэ къызыщыхигъэщыкІэ, щеткэ шъабэкІэ ыукъэбзыхьэзэ, фэсакъыпэзэ къыгъотыгъэр ымыгъэфыкъоу къыхихыщтыгъ. Палеолитым исаугъэтэу къыгъотыгъэхэр къытхыхьэщтыгъэх, сурэтхэр атыришІыкІыщтыгъэх.

Аулъэ Пщымафэ ихьатыркІэ палеолит лъэхъаным цІыфхэм псэупІэу яІагъэхэм джы чІыпІацІэу, адыгэ къэІуакІэу щыІэхэм дунэе наукэр ащыгъуазэ хъугъэ. Ахэр псыхъохэу Къурджыпс, Лаб, Фарз, Фортепьянкэр, Хьаджэхъу, Пшыз, Пщыщ, Псэкъупс, Унэ-убат; Бэрэкьэе, Сэтэнэе гьоч Гэгьхэр арых.

Аулъэ Пщымафэ научнэ ІофшІагьэу иІэхэр гъэзетхэм, тхылъхэм къыхаутыгъэх: «Камни писанницы Уруштена»

(1966), «К вопросу о возрасте Майкопской плиты» (1966), «О народной метрологии адыгов» (1968), «К вопросу о смысле слова «меот», «Меотида» (1969), «К вопросу об образовании адыгейской социалистической нации» (1971) ыкІи нэмыкІхэр.

Ижъырэ цІыфэу кроманьонцэм икъупшъхьэ Іэпкъ-лъэпкъхэр, палеолитым ильэхъан агъэфедэщтыгъэ Іэмэ-псымэхэу мыжьом ыкІи псэушъхьэхэм якъупшъхьэхэм ахэшІыкІыгъэхэу псыхъоу Гупсэ пэблагъэу щыІэ гъочІэгъэу Аулъэр СэтэнаекІэ зэджагъэм къыщигъотыгъэхэр Москва ыкІи Санкт-Петербург ямузейхэм ач Гэльых, цІыфыбэу ахэм ащызэблэкІыхуьтельна медех.

Аулъэ Пщымафэ тхылъэу къыдигъэкІыгъэхэр, пкъыгъоу къыгъотыгъэхэм ащыщхэр зэхахьэм къекІолІагъэхэм апашъхьэ къыралъхьэгъагъэх. Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей пкъыгъохэр нахь игъэкІотыгъэу зэрэщальэгъун алъэкІыщтыр къариІуагъ ащ идиректорэу Джыгунэ ФатІимэт.

Шэныгъэлэжьхэу ЛэупэкІэ Нурбыйрэ Тэу Аслъанрэ археологэу Аульэ Пщымафэ Іоф дашІэ зэхъум акъылэу ыкІи гупшысэу къыкІэрахыгъэр зыфэдэм къекІолІагъэхэр щагъэгъозагъэх.

Аулъэ Пщымафэ наукэм, цІыфхэм апае Іофышхо ышІагъ, шІукІэ, дэгъукІэ ыцІэ рязыгъэ-Іощт лъэуж къыгъэнагъ, ар тщыгъупшэ хъущтэп.

ХЬАРЭХЪУ Мурат. Сурэтхэр зэхахьэм Іэшьынэ Асльан къыщытырихы-

□ ІОФШЭНЫР

ахьыбэ хьоу ыублаг

Зынахь бай щымыІэ къэралыгъоу алъытэрэ США-м)()8-рэ илъэсым къышежьэгъэ финанс кризисым зэрэдунаеу зэлъиуцІэпІыгъ. Джы къызнэсыгъэм ащ ифэмэ-бжьымэ чІэт къэралхэр шыІэх. Европэр а къиныгъом зэрэхэтым ишыхьатэу, Грециемрэ Испаниемрэ яхьыл Гэгъэ къэбархэр телевидением ренэу къегъэлъагъох. Урысыер дэхэк аеу а къиныгъом къыхэк Гыжьыгъэу альытэ, бюджетым епхыгъэ организациехэм лэжьапкІэр ипГалъэм араты, социальнэ Іофыгъохэм мылъку апэІуагъахьэ. Арэу щытми, -ытоалеалк неІшфоІ мехфыІр гъэным изытет нафэ къызэришІырэмкІэ, зэкІэ зыпкъ иуцожьыгъ пІон плъэкІыштэп.

Дунэе финанс кризисыр къызежьагъэм къыщыублагъэу зэпыу фэмыхъугъэу Адыгэ Рес-

ягъэгъотыгъэнымкІэ икъэралыгьо къулыкъу и ГъэІорышІапІэ тхьамэфэ тельытэ мониторинг зэхищагъэу, ренэу пчъагъэхэр зэфехьысыжьых, а къиныгъом изытет лъэплъэ. Ащ нафэ къызэришІыгъэмкІэ, тызыхэт илъэсым икъихьэгъум ехъулІзу республикэм Іоф зышІэн зылъэкІыщтхэу исхэм ащыщхэу ІофшІэн зимыІэхэм япчъагъэ процент 1,9-м шІокІыщтыгъэп. Кризис лъэхъаным зэрэщытыгъэм ыкІи тиреспубликэ иамалхэм ателъытагъэу уасэ фэпшІын хъумэ, ар хэхьоныгъэшІоу льытэгъэн фае. Ау аужырэ зэфэхьысыжьэу ашІыгъэм, нэмыкІзу къэпІон хъумэ, мэзаем и 29-м къыщыпубликэм цінфхэм Іофшіэн ублагьэу гъэтхапэм и 6-м нэ-

сырэ пІалъэм къызэригъэлъэгъуагъэмкІэ, ІофшІэн зимыІэхэм япчъагъэ хэхъуагъ, проценти 2,1-м нэсыгъ. А тхьамафэм къыкІопІ ІофшІэн зимыІэкІэ алъытагъэхэр нэбгыри 133-рэ, зэкІэмкІи ІофшІэн зимыІэхэу учетым хагъэуцуагъэхэр нэбгырэ 4324-м нэсыгъэх.

ЦІыфхэр ІофшІапІэм ІугьэкІыгъэнхэм, штатыр нахь макІэ шІыгъэным телъхьэпІэ зэфэшьхьафхэр яІэх. Производствэм епхыгъэ ІофшІапІэхэм янахьыбэм тельхьап Ізу я Іэр япродукцие зэрэ Іумык Іырэр е къыдагъэкІырэ продукцием пае заказхэр зэрэщымы Іэхэр ары. Мыекъуапэ дэт предприятие анахь инхэм ыкІи зыпкъ итэу Іоф зышІэхэрэм «Картонта-

рэр» сыдигъокІи ахалъытэ. Ащ къыщашІырэ продукцием щэфакІохэр дэгъоу къыкІэупчІэх пІоми ухэукъощтэп. Арэу зэрэщытзэ, зиІофышІэхэр нахь макІэ зышІыщтэу зыгъэнэфагъэхэм а предприятиери ахэт. Непэ ащ нэбгырэ 1051-рэ Іутмэ, кризисыр къызежьагъэм къышыублагъзу нэбгырэ 50 ІуагъзкІын фаеу агъэнэфэгъагъ. Тызыхэт мазэм ыкІэхэм яхъулІэу ахэр ІуагъэкІыщтых. ОАО-у «Къыблэ телекоммуникационнэ компанием» гъэтхапэм и 31-м ехъулІзу нэбгырэ 12 ІуагъэкІынэу щагъэнэфагъ. Джащ фэдэу нэбгырэ заулэкІэ яІофышІэхэр нахь макІэ зышІыщтхэу -еІпаІшфоІ идехетафенеатығ хэм ахэтых. Зигугъу къэтшІырэ мониторингым изэфэхьысыжьхэм ренэу тальэпльэшь, гу лъытымытэн тлъэк Іыгъэп Сбербанкым и Адыгэ филиалэу № 8620-р ренэу мы Іофым зэрэхэмыкІырэм. Мары гъэтхапэм и 25-м ехъул Гэу джыри зы ІофышІэ ІуагъэкІынэу ащ щагъэнэфагъ.

ДжырэкІэ Урысые Федерацием иэкономикэ щыІакІэ зыпкъ ит. Дзэ къулыкъушІэхэм, полицием къулыкъу щызыхьыхэрэм ялэжьапкІэхэр дэгъоу къаІэтыгъэх. ТапэкІэ кІэлэегъаеІлижеля мехімым инжемда мехежд къафыхагъэхъонэу къаІо. НэмыкІ Іогъэ инхэр хэдзынхэм яльэхьанэ зэхэтхыгъэх. Ау тапэкІи производствэм къыщыкІэн ыкІи ІофшІэн зимыІэхэм япчъагъэ хэхъон хъумэ, енэгуягьо Іуагьэхэм ащыщхэр мыгъэцэкІэжыгъэу къэнэнхэкІэ.

СЭХЪУТЭ Нурбый.

ИСКУССТВЭМ ЩЫЦІЭРЫІОХЭР саезо саезо

«Гощэгъэгъым игъыбзэ»

зыгъэжъынчыгъэр

Ансамблэу «Налмэсыр» 1936-рэ илъэсым зызэхащэм, апэрэ къэшъуакіоу аштэгъагъэхэм Кіыкі Зулхьаджэ ащыщыгъ. Адыгэ къуаджэу Нэшъукъуае щапіугьэ пшъашъэм мэкъэ лъэгэ дахэкіэ орэд къызэриюрэр пащэхэм къыдалъытэзэ, исэнаущыгъэ къызэјуихынымкіэ Іэпыіэгъу фэхъущтыгъэх.

— КІыкІ Зулхьаджэрэ сэрырэ тызэгъусэу адыгэ къашъохэр къызэдэтшІыщтыгъэх, къыІотэжьыщтыгъ РСФСР-м изаслуженнэ артистэу, илъэсыбэрэ «Налмэсым» къашъохэмкІэ ипащэу, директорэу щытыгъэ Бэшкэкъо Масхьудэ. — Зулхьаджэ къызэрэшъорэр орэд къы Іонымк Іэ къегуаоу, ымакъэ ыгъэкІодэу ансамблэм иІэшъхьэтетхэм алъытэщтыгъ. Ащ къыхэкІэу бэрэ къашъохэм ахагъэлажьэщтыгъэп. Гъэбыльыгъэ ІофкІэ концертхэм такъыщышьоу уахътэ къытэкІумэ, тыгушІощтыгь. Зулхьаджэ адыгэ къашъохэри, орэдхэри икІэсагъэх.

Адыгеим культурэмкІэ и Мафэхэр 1957-рэ илъэсым Москва зыщэкІохэм, ижъырэ льэпкъ орэдэу «Гощэгъэгъым игъыбзэ» КІыкІ Зулхьаджэ къыщиІуагъ. Искусствэм щызэлъашІэхэу, артист цІэрыІохэу залым чІэсыгъэхэм Зулхьаджэ ымакъэ агъэшІэгъуагъ, осэ ин къыфашІыгъ.

«РСФСР-м изаслуженнэ артистк» зыфиІорэ щытхъуцІэр Темыр Кавказым ибзыльфыгъэхэмкІэ апэу къызыфаусыгъэр Зулхьадж ары. Лъэпкъ искусствэр льагэу зыІэтыгьэ КІыкІ Зулхьаджэ идунай зехъожьым, икъоджэ гупсэу Нэшъукъуае щагъэтІылъыжьыгъ. Зыщыпсэущтыгъэ унэу Мыекъуапэ дэтым мыжъобгъу къыщыфызэІуахыгъ.

Тарихъым хэмыкІокІэрэ орэдэу «Гощэгъэгъым игъыбзэр» композитор цІэрыІоу Нэхэе Аслъан ансамблэу «Ислъамыем» пае зэригъэфагъ, Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэхэу Нэхэе Тэмарэрэ ХьокІо хьалж.

Сусанэрэ къа Го. Орэдыр агъэжъынчы зыхъукІэ, КІыкІ Зулхьаджэ шІукІэ агу къагъэкІыжьы, щысэ тырахы.

ЕМТІЫЛЪ Нурбый. Сурэтым итыр: КІыкІ Зул-

ЦІыфыгъэм уфещэ

Тэщ нахьыкіэхэу джыдэдэм еджапіэм чіэсхэу кіэлэегъаджэу тезыгъаджэщтыгъэхэм шІэныгъэхэр къакІэрызыхыхэрэм тяхъуапсэ. 2010-рэ илъэсым Джыракъые гурыт еджапІэр къэтыухыгъ, джы Адыгэ къэралыгъо университетым тыщеджэ. Еджапіэм щыдгъэкіогъэ илъэсхэр гукъэкіыжь іэшіухэу тыгу илъых. Уахътэ зыщыдгъотырэм тиунэкіэ тлъытэщтыгъэ еджапіэм тыкіоныр, ащ щылажьэхэрэм загудгъэкгэныр зыщыдгъэгъупшэрэп. КІэлэегъаджэхэм гуфэбэныгъэу къытфашІыгъэр, ежьмэ ялъфыгъэхэм зэрафыщытыщтым фэдэу къызэрэтпылъыгъэхэр ары зэlyкіэгъухэм тафэзыщэрэр.

тшІоигьор Джыракьые гурыт еджапІэм щылэжьэрэ тикІэсэ кІэлэегъаджэу Нэгьой Светланэ Амбый ыпхъур ары. Ащ бэмышІэу ыныбжь илъэс 50 зэрэхъугъэр хигъэунэфыкІыгъ, имэфэк Іипэгъок Гэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм щытхъу тхылъ къыфигъэшъошагъ.

ИгушІуагьо дэдгощынэу, тэри тыфэгушІонэу ыдэжь тызэкІом, республикэм Интернет-блогхэмкІэ кІэлэегъаджэхэм азыфагу зэнэкъокъоу щызэхащэгъагъэм хагъэунэфыкІырэ чІыпІэр зэрэщиубытыгъэр ыкІи ятІонэрэ степень зиІэ диплом къызэрэратыгъэр тшІагъэ.

Нэгъой Светланэ ублэпІэ классхэм якІэлэегъаджэу илъэсыбэрэ Іоф ышІагь, джы ОБЖ-р (Основы безопасности жизнедеятельности) арегъэ--ностениш фестинеТы шых

Анахь шъхьаГэхэм ахэплъытагъэкІи ухэукъощтэп, сыда зыпІокІэ, псауныгъэр къзухъумэгъэным, щыІэныгъэм уасэ кІых. Ащ фэдэ ны ыкІи нанэ фэпшІышъуным, къин хэфагъэм ІэпыІэгъу ебгъэгъоты шъуным ишъэфхэр къыпІэкІегъахьэх.

Нэгъой Светланэ апэрэ урокым щегъэжьагъэу упчІэжьэгъу, ныбджэгъу къытфэхъугъ. Адыгагъэу, цІыфыгъэу хэлъхэм узыфащэ, ащ къыхэкІэу зыщытфэгъэхъурэм хьэкІапІэ ыдэжь тэкІо, иунагьо техьэ. Тик Гасэу тезгъэджагъэр къытфэчэфэу къытпэгъокІы, тырегъэблагъэ. Джыракъые гурыт еджапІэм къэбарыкІэу чІэлъхэр, тищыІэныгъэ зэхъокІыныгъэу хэхъухьэхэрэр, университетэу тызщеджэрэм щытлъэгъухэрэр, зэхэтхыхэрэр къызэфэтэІотэжьых.

Светланэ илъфыгъэхэу Мурат, Марзыет, Зарэ ежь фэдэу

Непэ зигугъу къэтшІымэ чъэным уфэзгъэсэрэ предмет. цІыфышІу хъугъэх. Ахэм къакІэхъухьэгъэ Ренат, Марат ыкІи Тамирлан хьэкІапІэ тызыкІокІэ янанэ игъусэхэу къытпэгъозиІэхэм дэгъукІэ уямыхъопсэн плъэкІырэп, ау илъфыгъэхэми ригъаджэхэрэми афикъун цІыфыгъэ, шІулъэгъуныгъэ, гуфэбэныгъэ зыхегъотэжьых адыгэ бзылъфыгъэм. КІэлэегъэджэ сэнэхьатыр къыхэзыхыгъэ цІыфым ащ фэдэ шэнышІухэр хэлъынхэ фае.

Гухахьо зыхэдгьотэрэ зэІукІэгъухэм тыкІэгуІэу тяжэ. Тезыгъэджэгъэ кІэлэегъаджэу тянэм фэдэу къытфыщытым псауныгъэ пытэ иІэу бэрэ къытхэтынэу, игуфэбэныгъэ мычъэкъонэу тыфэлъаІо.

КЪЭГЪЭЗЭЖЬ Саид, ГЪОГЪО Ася, КЪАЙТМЭС Зарин, НЭГЪЭРЭКЪО Джэнэт. Сурэтым итыр: Нэгьой Светлан.

ನುಟಾ ಚುಟಾ ಚುಟಾ ಸಾಟಾ ಸಾಟಾ ಚುಟಾ ಚುಟಾ ಚುಟಾ ಚುಟಾ **ಚು**ಟಾ

<u>ПШІЭНКІЭ ГЪЭШІЭГЪОН</u>Ы

«Ошьо чьыг»

Джащ фэдэ цІэу фаусыгъ Японием, Токио метрэ 634-рэ илъэгагъэу щагъэуцугъэ телебашнякІэм. Джыдэдэм ащ нахь ин зэрэдунаеу тетэп. Телебашнем ишІын 2008-рэ илъэсым рагъэжьэгъагъ, иен миллиард 65-рэ (доллар миллион 812-рэ) тырагъэк Іодагъ.

Башнер джыри къызэІуахыгъэп, ау зыгъэпсэфыгъо мафэхэм ащ еплъынхэу нэбгырэ шъэ пчъагъэ къызэрэугъои. Телебашнем исурэт тешІыхьагъэу шІухьафтын цІыкІухэр, лагъэхэр, ручкэхэр, минеральнэпс зэрыт пластикэ бэшэрэбхэр къыдагъэкІыхэу рагъэжьагъ.

Апэрэ телебашнеу метрэ 34-кІэ джы ашІыгъэм нахь цІыкІугъэр сыдигъокІи щэпІэ-зыгъэпсэфыпІэ комплек-

сэу китайцэхэм агъэфедэщтыгъ. БашнякІэри къызэрэзэІуахэу цІыф кІуапІэ зэрэхъущтыр гъэнэфагъэ. Ар жъым зэрэтекІырэр цифровой системэр зэрэщагъэфедэщтыр ары. Телекъэтынхэр нахь къабзэу зэхащэщтых, цІыфхэр ащ егъэгушІох.

Токио щагъэІэгъэ телебашнер 2014-рэ илъэсым къалэу Шъачэ щык Іощт КІымэфэ Олимпиадэм исимволхэм ахагъэхьащт. Ащ къалэм, спорткомплексхэм ятеплъэ къыгъэдэхэщт, ащ нэмыкІэу Олимпиадэр къэсынкІэ зы илъэс иІэжьэу китайскэ цифровой телевещаниер агъэфедэу рагъэжьэщт. Зэнэкъокъу зэфэшъхьафхэр Олимпиадэр ок офэк Іэ къабзэу, зэхэугуфыкІыгъэхэу экраным къыридзэщтых.

Светлана, Фаина, Лучия...

БзыльфыгьацІэу Светла--фыІд ,пеалытыпек еІыш ден хэм ар аусы зыхъугъэр илъэс 200 нахыыбэ хьугъэп. А цІэр апэрэу зыгъэфедэгъагъэр 1802-рэ илъэсым романс зытхыгъэгъэ А. Востоковыр ары. Итхыгъэ «Светлана и Мстислав» ыІуи еджэгъагъ. Ар къызхэкІыгъагъэр а лъэхъаным литературнэ геройхэм цІэ лыекІэ яджэнхэр шэны зэрэхъугъагъэр ары. Ау ахэр чыристан диныр зылэжьыхэрэм агъэльэпІэрэ цІыфыцІэхэмрэ дин мэфэкІхэмрэ зыдатхэхэрэ тхылъхэм зэрадэмытхэм фэшІ, сабыеу къэхъухэрэм афаусыщтыгъэхэп.

Нэужым В. Жуковскэми ибалладэ хэт героинем, Востоковым ироманс тырихи, СветланэкІэ авторыр еджэгъагъ. ИкІыгъэ лІэшІэгъум ия 60 — 70-рэ илъэсхэм къащегъэжьагъэу цІэу «Светланэр» ашІодахэу бэмэ афаусэу рагъэжьагъ. ГъэшІэгъоныр -пк имехфаахашефее ампеап шъашъэхэм СветэкІэ зэряджэхэрэр ары. Урыс тхьальэ-ІупІэхэм ащ фэдацІэ зэрачІэмылъым фэшІ Светэхэр Фаина, Фатина е ЛукерьекІэ атхых, ахэр урыс ыкІи латинскэ гущыГэх, зэбдзэкГыжьыхэмэ, къарыкІырэр «нэфы», «нэфын».

Тэ тиныдэлъфыбзи ащ фэдэ гущыІэхэр хэтых — Нэф, Нэфын, ахэр тибзылъфыгъэхэм афаусыщтыгъэх. «Светланэм» ахэр тиныдэлъфыбзэ мэкІэ-макІэу къыхифыгъэх.

НэмыкІыбзэхэми Йэфынэхэр — Светланэхэр яІэх, ау ахэм итальянцэхэр Лучиек Іэ, КьярэкІэ, нэмыцхэр Клэр е КларэкІэ, таджикхэр РовшанкІэ яджэх. Тэ ти Нэфынэ Светланэ тшІыгъэ.

Метри 3 ялъэгагъ

Грузием, Боржомскэ къушъхьэ тІуакІэм, цІыф къупшъхьэхэу илъэс мин 25-рэ фэдиз зыныбжьхэр къыщагъотыгъэх. Археологхэм къызэраІорэмкІэ, къзунзу атІыестиський мест цІыфхэр иныгъэх. Якъупшъхьэхэм ялъытыгъэу, ахэр метри 2,5 — 3 хъущтыгъэхэу специалистхэм къа Го.

Грузием наукэхэмкІэ иака- фэу псэущтыгъэх.

демикэу Абесалом Векуа зэрильытэрэмкІэ, къагъотыгъэ къупшъхьэхэр археологиемкІэ гъэшІэгъон дэдэх. Сыда пІомэ ащ фэдэ цІыфышкохэр Евразием исыгъэхэу джынэс къэбар къаІэкІэмыхьагъэу еІо шІэныгъэлэжьым. А. Векуа зэрильытэрэмкІэ, цІыфышхохэр (иныжъхэр) шъхьа

«Къзубыт сІапэ»

ИжьыкІэ уипсауныгъэ къэуухъумэным пае Іэпшъэ зэрэубытым мэхьанэшхо ратыщтыгъ. Апэ нэбгыритІу зызэІукІэкІэ аІэгушъохэр зэрагъэлъэгъужьынхэу яхэбзагъ. ТІум язи Іашэ зэримыІыгъыр, зыІукІагъэмкІэ зэрэмыщынагъор ащ къыгъэлъагъощтыгъ. Нэужым ар имыкъужьэу аІашъхьэхэр зэрагъэубытыхэзэ, щыгъынэу ащыгъым ыІэгъуапэ Іашэ зэримыльыр агъэунэфыщтыгъ. ЕтІанэ а шІыкІэхэр ханэжьыпагъэуи уахътэ текІыгъ.

Іэ зэрэгъэубытыр къызщежьэжьыгъэр Европэр ары. Коммерсантхэм, сатыум пылъ -есыс естыныстьеесе мехфыПр дашІыкІэ, аІэхэр зэрагъэубытыхэу къаублэжьыгъагъ. КъыкІэлъыкІогъэ илъэсхэми аІашъхьэхэр зэнамыгъэсыжьыхэу аГапэхэр ары зэрагъэубытыщтыгъэхэр. Джы зэрэдунаеу сэламым ычІыпІэкІи, зэгокІыжьыхэ хъуми, зэнэІуасэ зэфэхъухэми, аІапэхэр щызэрагъзубытых. Ар зекІокІэ дэгъоу цІыфхэм ахэлъ хъугъэ.

ЩыІэх цІыфхэр удэгущыІэнкІэ къинэуи, тхъагъоуи. Зым упчІэу ептырэм иджэуап лІыгъэкІэ къыжэдэотхъы, ятІонэрэм псынкІзу, хахъо иІзу, бэмэ гу алъыуигъатэу джэуапыр къыуетыжьы. Аужыхэрэм афэд Теуцожь район администрацием псэупІэ-коммунальнэ хъызмэтымкІэ ыкІи архитектурэмкІэ игъэІорышІапІэ испециалист шъхьа Гэу Нэхэе Адамэу бэмышІэу зыныбжь илъэс 55-рэ зэрэхъугъэр хэзгъэунэфыкІыгъэр. Ащ фэшыхьатых гухэлъ

гугъу къытфишІыгъэхэр. Ау ахэм ягугъу къэтымышІызэ, къызыхъугъэр ильэс 55-рэ зэрэхъугъэр хэзыгъэунэфыкІыгъэ кІалэм щыІэныгъэм игъогоу къыкІугъэм кІэкІэу игугъу къэтшІын. 1957-рэ илъэсым Пэнэжьыкъуае къыщыхъугъ. Ятэу Нэхэе Мэсхьудэ зэлъашІэрэ бухгалтерэу, лІы Іуш-

гъэнэфагъэ зиІэ федеральнэ

программэу «Жилье» зыфиІо-

рэмкІэ ІофшІагъэу яІэхэм та-

щигъэгъозэнэу тызелъэІум зи-

щытыгъ. Пэнэжьыкъое совхозым, «Сельхозтехникэм», чэтэхьо фабрикэм, былымгъэпщэрыпІэм ябухгалтер шъхьаІэу Іоф ышІагъ. Заоми, ІофшІэными яветеран. Медаль зыхыбли къыратыгъ. В. В. Путиным шІуфэс тхылъхэри къыфигъэхьыгъэх. Идунай ыхъожьыгъэшъ, Алахым джэнэт къырет. Янэу Марыети (ПэнэжьыкъуаекІэ **Шыхъураемэ** япхъу) илъэсыбэрэ чэтэхъо фабрикэм икладовщикыгъ, ІофшІэным иветеран, медальхэри къыратыгъэх.

Ахэм лъфыгъищэу зэдагъотыгъэр адыгэ шэн-хабзэхэр ягунэсхэу, ІофшІэныр шІу алъэгъоу апГугъэх, дэгъоуи рагъэджагъэх. Светэ АКъУ-р, Гощнагъо Краснодар политехинститутыр къаухыгъэхэу тІури Мыекъуапэ щэлажьэх.

Ахэм ашэу Нэхэе Адамэ чІыпІэ гурыт еджапІэм ыуж Краснодар политехническэ институтыр къыухыгъ. ІофшІэныр инженер-псэольэш Уновороссийскэ щыригъэжьагъ. Ащ ыуж Теуцожь ПМК-м къыгъэзэжьыгъ, ащ мастерэу, участкэм ипащэу щылэжьагь, былым ІыгъыпІэхэр Джэджэхьаблэ, Щынджые, нэмыкІхэм ащашІыгъэх. Адыгэкъалэ газым игъэІорышІапІэу дэтым иинженер-псэольэшІэу зыщэшъырытэу, шъыпкъагъэ хэлъэу тым, чылагъохэм ІофшІэпІэ

унэхэр ащаригъэшІыгъэх.

2007-рэ ильэсым къыщегьэжьагъэу Теуцожь район администрацием псэупІэ-коммунальнэ хъызмэтымкІэ, архитектурэмкІэ игъэІорышІапІэ испециалист шъхьаІ. Зыфэгъэзасые салафенеал алехул феал программэу «Жилье» зыфи-Іорэр щыІэныгъэм щыгъэцэкІэгъэныр, унэгъо ныбжьыкІэхэу, заом иветеранхэу, сэкъатныгъэ зиІэхэу е чернобыльцэхэу, ибэхэу унэ зимы эхэр къыхэгъэщыгъэнхэр, учетым хэгъэуцогъэнхэр ары.

Нэхэе Адамэ ащ зыщылажьэрэм къыкІоцІ районым Іофыбэ зэрэщызэшІуахыгъэр ары. Ащ фэшыхьат ыпэкІэ ащ фэдэ Іофыгъо горэми районым игугъу щашІэу зэхэтымыхыгъэу, ныбжьыкІэ унагъохэу зычІэсыщт унэхэр зимыІэхэу апэу учетым хагъэуцуагъэхэм ащыщхэу 2008-рэ ильэсым унэгъуитІу ІэпыІэгъу зэрафэхъугъэхэр — Аскъэлаек Гэ Цэй Аслъанрэ Пэнэжьыкъуаек Гэ Тыгъужъ Азмэтрэ.

2009-рэ илъэсми зычІэсыщтхэ унэхэр ращэфынхэу е рашІынхэу ныбжьыкІэ унэгъо 13 чэзыум хагъэуцогъагъ. Апэу НэІэтыжь Азмэт (Очэпщый), Хъут Саидэ (Пэнэжьыкъуай), Нэхэе Ларисэ (Пэнэжьыкъуай), Едыдж Фатимэ (Лъэустэннэжьыкъуай), етІанэ адрэхэми яунагъохэм нэбгырэ пчъагъэхэу арысым елъытыгъэу сомэ мин 330-м щегъэжьагъэу мин 440,6-рэ зырыз зыфэе чІмпІэхэм үнэхэр ащащэфынэу сертификатхэмкІэ аратыгъэх.

унэхэр арагъэщэфыгъэх

Джащ фэдэу заом иветеранхэу е шъузабэу къэнагъэхэу Пэнэшъу Хьэнахъо, Павел Колесниковым, Лъэцэр Гощмафэ, Евдокия Никулинам, Ольга Фоминам, Зоя Оганесьян, КІэрэщэ Хъаные, ЖэнэлІ Тэмарэ федеральнэ бюджетым иахъщэкІэ унэхэр арагъэщэфыгъ. Къуаджэм хэхъоныгъэ егъэшІыгъэным фэгъэхьыгъэ программэмкІэ унэгьо е специалист ныбжык Іипл Іыми унэхэр ращэфынхэу ахъщэ Іэпы-Іэгъухэр къафатІупщыгъэх.

– КІэлэ ибэхэу ыкІи опекун зиІэхэу унэ зимы Тэхэ нэбгырипшІымэ, — еІо Нэхэе Адамэ, тхыльхэр афэдгьэхьазырхи, титхьаматэу Хьачмамыкъо Азэмат зипэщэ комиссием пхыригъэкІыхи, ахъщэ ІэпыІэгъухэр къафатІупщыхи, зыфэе чІыпІэхэм унэхэр ащащэфыгъ чернобыльцэу ЖэнэлІ Арамбый, сэкъатныгъэ зиІэу Худобердина Марыет.

ПстэумкІй илъэсищым къыкІоцІ заом иветеранхэми, шъузабэхэми, унэгъо ныбжьыкІэ-

хьабл), Шэуджэн Нэфсэт (Пэ- тэу, гупсэфэу щы Іэнхэу аш Іыгъэхэр унэгъо 40 фэдиз.

Нэхэе Адамэ иунагъуи дахэ. Ишъхьэгъусэу Щамсэти пединститутыр къыухыгъ, илъэс 17 кІэлэегъаджэу Іоф ышІагъ, джы район администрацием шэлажьэ. Зэшъхьэгъусэхэм пшъэшъищ зэдапІу. Сусанэ еджапІэр дышъэ бгъэхалъхьэкІэ, мэкъумэщ институтыр диплом плъыжькІэ къыухыгъэх. Талъэкъомэ яныс. Замирэ мэкъумэщ институтыр дэгъоу къыухыгъэу банкым щэлажьэ. Анахык Гэу Рузанэ дышъэ медалькІэ еджапІэр къыухыгъэу мэкъумэщ институтым тфызакІэкІэ щеджэ.

Нэхэе Адамэ ыныбжь илъэс 55-рэ зэрэхъугъэм фэшІ район администрацием ипащэу Хьачмамыкъо Азэмат къыфэгушІозэ щытхъу тхылъыр, шІухьафтынхэр къыритыгъэх. Заом иветеранхэм ярайон совет итхьаматэу НэмытІэкъо Юри нахьыжъхэм зэрафэгумэк Гырэм, хъупхъэу зэрэлажьэрэм афэшІ Нэхэе Адамэ шІуфэс тхылъ къыфигъэшъошагъ. Тэри тыфэльаІо псауныгьэ пытэ иІэнэу, иунагъо датхъэу, илъфыгъэхэм янасып кІэгушІоу бэгъашІэ хъунэу, ищытхъоу фаІорэм хигъэхъонэу.

НЭХЭЕ Рэмэзан. Сурэтым итыр: Нэхэе Адам.

Адыгэ Республикэм ІофшІэным икъэухъумэнкІэ ведомствэ комиссием зэхэсыгьоу иІагьэм республикэ зэнэкьокьоу «2011-рэ ильэсым ІофшІэным икъэухъумэнкІэ организацие анахь дэгъур» зыфи-Іорэм икІэуххэр щызэфахьысыжьыгъэх.

Ильэс къэс мыщ фэдэ зэнэкъокъу зэхащэныр хэбзэшІу афэхъугъ. АщкІэ зэхэщакІохэм пшъэрылъэу зыфагъэятхылъхэр АР-м ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэхэмрэкІэ и Министерствэ къырахьылІагъэх.

Тхылъхэм комиссием хэтхэр ахэплъагъэх ыкІи республикэ зэнэкъокъоу «2011-рэ илъэсым ІофшІэным икъэухъумэнкІэ организацие анахь дэгъур» зыфиІорэм текІоныгъэ къыщыдэзыхыгъэхэр къагъэнэфагъэх, ахэр шІухьаф-

лэжьакІохэм атырагьэты

уцужьырэр ІофшІэным икъэухъумэн еп- тынхэмкІэ къыхагъэщыгъэх. хыгъэ Іофтхьабзэм нахь чанэу къыхэгъэлэжьэгъэнхэр, республикэм иорганизациехэм ащкІэ амалэу яІэхэр нахьышІу шІыгъэныр, лэжьакІохэм шъобжхэр атещагъэхэ мыхъуным ана Гэ атырагъэтыныр арых.

2011-рэ илъэсым щыІэгъэ зэнэкъокъум зэкІэмкІи организацие 280-рэ хэлэжьагъ. Іофтхьабзэр уцугъуитІоу кІуагъэ. Апэрэр республикэм имуниципальнэ образованиехэм ащык Іуагъ. Ахэм хагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэр къащыдэзыхыгъэхэр дипломхэмрэ ахъщэ шІухьафтынхэмрэкІэ къыхагъэщыгъэх. Джащ фэдэу муниципальнэ образованиехэм япащэхэм ахэм афэгъэхьыгъэу унэшъо гъэнэфагъэхэр ашІыгъэх.

Апэрэ уцугъом хагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэр къыщыдэзыхыгъэ организациехэу республикэ зэнэкъокъум иятІомехоалиоІшыг сажалсх остуру еден

->/--V--V--V--V--V--V--

Апэрэ чІыпІэр ОАО-у «Кубаньэнерго» зыфиІорэм икъутамэу «Адыгэ электрическэ сетьхэм» фагъэшъошагъ. Магистральнэ газрык Гуап Гэхэм я Краснодарскэ производственнэ гъэ Горыш Гап Гэ ятІонэрэ чІыпІэр, ОАО-у «Мыекъопэ редукторнэ заводым» ящэнэрэ чІыпІэр къыдахыгъэх.

ІофшІэным икъэухъумэнкІэ джащ фэдэу къыхагъэшыгъэх ЗАО-у «КІэпсэшІ фабрикэр», щэхэкІхэр къэзышІырэ заводэу «Джаджэр», ПЭУ-у «Адыгейскторгазыр», Тэхъутэмыкьое районым ит ООО-у «Формика-Юг» зыфиІорэр. Мы предприятиехэм ІофшІэныр щынэгъончъэу ащыгъэпсыгъэнымкІэ Іофышхо ащызэшІуахы.

> Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэхэмрэкІэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу.

ЖИСШФОІК дэгьоу зэхащэ

ЗАГС-м икъутамэу Теуцожь районым щыІэм иІофышІэхэр цІыфэу къяуалІэхэрэм нэгушІоу апэгъокІых, къуаджэхэм, къутырхэм къарыкІыхэеахыл-еахы дехеішаф-оіефя мед зырамыгъэшІэу афагъэцакІэх, рэзэныгъэ къафыряІ у агъэкІотэжьых. Ащ фэшыхьат илъэсэу икІыгъэми, ащ ыпэкІи мыхэм ялэжьап Іэ бэрэ тыч Іахьэу къы-мэкъэ лъэшкІэ щыгущыІэхэу, щызэнэкъокъухэу, чэзыум щыхэтыхэу, бырсыр ІуашІыхьагъэу. Тэ тыримыхьылІагъэми, ащ фэдэ Іоф щыІагъ аІоуи зэхэтхыгъэп. Ренэу тычІэхьагъэми тинэплъэгъу къыридзагъэр унэу зыщыладехеішыфоік, детыхеістер дереженж къычІахьэхэрэм шъабэу зэрадэгущыІэхэрэр, яльэІухэр зэрафагьэцакІэхэрэр ары.

Джыри бэмышІэу тызяуалІэм яІофшІагьэхэм афэгьэхьыгьэу район ЗАГС-м ипащэу ЛІыхъурэе Римэ къытфиІотагъэм шъущыдгъэгъозэн. Илъэсэу къызэтынэк і ыгъэм граждан Іоф зэфэшъхьафхэу къэхъугъэхэм, лІагъэхэм, къэзэрэщагъэхэм, зэгокІыжьыгъэхэм, нэмыкІхэм афэгъэхьыгъэу мыщ щатхыгъэр 748-рэ. Ахэм ащыщэу сабый 219-мэ къызыхъугъэр къэзыушыхьатырэ тхылъхэр афыратхыкІыгъ.

– Ay, — elo ЛІыхъурэе Римэ, шъыпкъэм тетэу угущыІэн зыхъукІэ, районым сабыеу гъэрекІо къихъухьагъэр ащ нахьыб. Сабый къэхъуп Іэ район

сымэджэщым зэрэхэмытым ыпкъ къикІзу шъхьадж зэшІокІзу иІзм елъытыгъэу бзылъфыгъэ зэпкъаджэхэр Адыгэкъалэ, Мыекъуапэ, Краснодар ащэх, сабыйхэр къащагъэхъух ыкІи нахьыбэмэ сабыир къызэрэхъугъэр къэзыушыхьатырэ тхылъхэр ахэм къащыфыратхыкІых. Мары, тызхэт илъэсым пыкІыгъэ мэзитІум районым къыщыхъугъэу ттхыгъэр сабый 21-рэ. Ау щэч хэлъэп уахътэ тешІэу зэкІэ къызытахьылІэжьыкІэ, а пчъагъэр фэдитІукІэ на-

хьыбэ хъун зэрилъэк Іыщтым. Сабыеу къэхъугъакІэхэм цІэу афаусыгъэхэр зыфэдэхэми тащагъэгъозагъ. ГъэрекІо къэхъугъэ сабый 219-м щыщэу 108-р шъэожъыех, 111-р пшъэшъэжъыех. Шъэожъыехэм ащыщэу нэбгыритфымэ афаусыгъэр Амир, нэбгырэ плІырыплІымэ Азэмат ыкІи Алим. МакІ у узы ІукІ эрэ цІэх эу кІ элэц Іык Іух эм афаусыгъэхэр Айвар, Джабир ыкІи Алан. ПшъэшъэжъыехэмкІэ Миланэр нэбгырэ 11-мэ, Даринэр — 7-мэ, Алинэр — 6-мэ афаусыгъ. РайданэкІэ, ИлиякІэ зэджагъэхэри къахэкІыгъэх.

Лъэустэнхьаблэ щыщ бзылъфыгъэу Оксана Абрамчук зэтІуазэхэу пшъэшъэжъыитІу къыфэхъугъ. Ахэм зэряджагъэхэр Нилена ыкІи Иллина.

ГъэрекІо къэзэрэщагъэхэр 106-рэ, зэгокІыжыгъэхэр 52-рэ. Ыпэрэ илъэсым елъытыгъэмэ, ахэр нахь пчъэгъэ дэгъух.

(Тикорр.).

caes caes caes caes caes caes

«Шениечамих»

КЪЫЗЭРЖЩЫТЫ

АР-м и Постпредствэу УФ-м и Президент дэжь щызэхэщагъэм бэмышІэу ихьэкІагъ художникмодельерэу ТІажь Альбинэ и Фонд игъэцэкІэкІо директорэу, «Нартхэм яхъарзынэщ» («Сокровище нартов») зыфиІорэ Дунэе арт-проектым изэхэщэк Го комитет итхьаматэу ТІажь Борисэ. Культурэм и Іофыгъохэмрэ общественностым дыряІэ зэпхыныгъэхэмрэкІэ отделым ар къычІэхьэгъагъ, игуапэу къэбар дэгъухэмкІэ къадэгощагъ.

Изобразительнэ искусствэмкІэ кІэлэцІыкІу-ныбжьыкІэ фестиваль-зэнэкъокъоу «Нартхэм яхъарзынэщ» зыфиІорэр 2008-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу къалэу Москва икъэралыгъо бюджет учреждениеу цІыф льэпкъхэм яунэу Москва дэтымрэ художник-модельерэу ТІажь Альбинэ и Фондрэ зэгъусэхэу зэхащэгъагъ. КъБР-м и Правительствэ ыкІи УФ-м и Президент СКФО-мкІэ иполномочнэ лІыкІо иаппаратрэ яІэпыІэгъухэу Іофтхьэбээ иныр зэшІуахыгъ. Нарт эпосыр — адыгэ лъэпкъым идуховнэ культурэ исаугъэт, ЮНЕСКО-м зэрильытагьэмкІэ, ар осэшхо зи З дунэе к Іэн. Мы культурэ хъугъэ-шІагъэм ижъые тарт тхыдэхэм щы Тэныгъэ кІуачІ у ахэльыр кьыреІотыкІы.

Проектэу «Нартхэм яхъарзынэщ» зыфиІорэм гухэлъ инэу зыфигъэуцужьырэр цІыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэм ащыщ кІэлэціыкіухэр, зихэхьогъухэр ціыфыгъэ баиныгъэхэу нарт эпосым ыбзэкІэ къиІотыкІмгъэхэм афэгъэнэІосэгъэнхэр, культурэ шэпхъэ иным хэшГыкІ фыряГэу пІугъэнхэр ары.

Губзыгъагъэр, цІыфышІугъэр,

кІуачІэр — мыщ фэдэ шэнхэр арых сыд фэдэрэ уахъти хэтрэ енаахем ахана и изахитест фы ц зиІэхэу, агъэлъапІэхэу аІэтыщтыгъэхэр. АдыгэхэмкІэ мы шэнышІухэм язехьакІохэу ижъыкІэ къыщежьэу алэжьыщтыгъэхэр зиягъэхэр нартхэр ары. Нарт льэпкашех фыІр , qыахпеал льэпкъ ялыеу алъытэзэ къырэкІо. ЩысэтехыпІзу, гъзсэпэтхыдзу нартхэр цІыф лъэпкъхэмкІэ щытыгъэх ыкІи къэнэжьых.

Нарт эпосым дунэегурыІокІэ ыкІи дунэететыкІэ шэпхьэ льагэхэр щыкІэкІых. Джары «Нарт--та е солифые «шеные сважк мех проектым кІуачІэ къезытырэр, цІнфыкІэм ипІункІэ ар амалышхоу зыкІэхъурэр.

Мы аужырэ илъэсиплІым фестиваль-зэнэкъокъум хэлажьэхэрэм япчъагъэ хэхъуагъ, нэбгырэ мини 8-м нэсыгъ. А кІэлэцІыкІухэр Урысыем ишъолъыр 12-мэ ыкІи хэгъэгу зэфэшъхьаф 20-мэ Европэм, Азием, Африкэм, Латинскэ Америкэм къарыкІыгьагьэх. Проектым ипащэу Тажь Борисэ зэрэхигъэунэфык ІыгъэмкІэ, илъэс къэс фестивалыр нахь гъэшІэгьон мэхъу, илъэсым илъэсыр къыкІэлъыкІоу, мы дунэе Іофтхьэбзэ гъэшІэгъоным Адыгеим икІыгъэ кІэлэцІыкІухэм пэрытныгъэр къыщыдахы. Ныбжь зэфэшъхьаф зиІэхэм гъэцэкІэныбэ чанэу зэшІуахызэ, чІыпІэ анахь дэгъухэр къыхахых. Ащ фэдэ зекІокІэ-шІыкІэ дахэм ухэтми уегъэгушІо.

ТІажь Борисэ джащ фэдэу къыІотагъ «Нартхэм яхъарзынэщ» зыфиІорэ проектыр гъэцэкІагъэ зэрэхъурэр. КъекІокІырэ дунэе кІэлэцІыкІу художественнэ къэгъэлъэгъонищ Темыр-Кавказ ыкІи Къыблэ федеральнэ шъолъырхэм, Москва, Абхьазым (Сыхьум, Гагрэ, Новый Афон) ыкІи Тыркуем (Стамбул, Анкара) ащызэхащэгъагъ. 2011рэ илъэсым, шэкІогъу мазэм, Иорданием икъэлэ шъхьа Гэу Амман дунэе кІэлэцІыкІу художественнэ къэгъэлъэгъон щыкІуагъ. Ащ иэкспозицие кІэлэцІыкІу ІофшІэгъэ анахь дэгъухэр 100-м льыкІахьэу хэхьагъэх.

Лъытэныгъэ зыфашІырэ жюрим, Урысыем ихудожникхэм я Союз иапэрэ секретарэу, УФ-м инароднэ художникэу Николай Боровскэр зипащэм ахэр къыхихыгъэх. Проектыр гъэцэкІагъэ зэрэхъурэмкІэ каталог кІэрэкІищ, кІэлэцІыкІу зэнэкъокъум илауреатхэм ыкІи финалистхэм яІофшІагьэхэр дэтхэу, къыдагьэкІыгь.

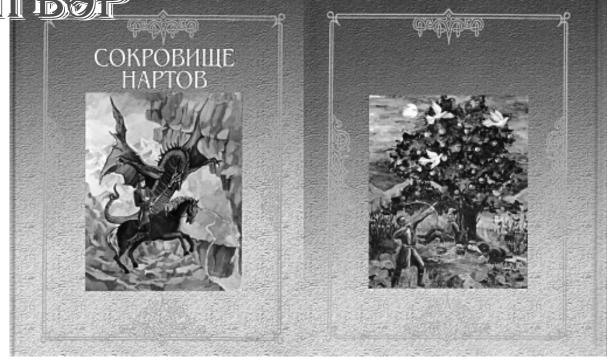
ЗэхэщакІохэм кІэлэеджэкІо

урысыбзэкІэ «Сокровище нартов» ыкІи «Сосрыкъуэ» къэбэртэе-черкес, черкес-тырку ыкІи черкес-арапыбзэхэмкІэ къыдэкІынэу агъэхьазырыгъэх. АнаиностеІшест дехапахт им усах къэзышІыхэрэр нарт эпосымкІэ кІэлэцІыкІу сурэтхэр къазэрадэхьащтхэр ары. Ахэр фестивальзэнэкъокъум илауреат ыкІи финалистхэм япроизведениехэр арых. Апэрэ тхыльитІум япилотнэ макетхэр кІышъо пытэ гъэкІэракІэхэр яІэу къыдэкІыгъэх, щэч хэлъэп ахэр кІэлэцІыкІухэм анахь якІэсэ тхылъхэу зэрэхъущтхэм. АР-м и Постпредствэу УФ-м и Президент дэжь щызэхэщагъэм мы тхылъитІур шІухьафтынэу ТІажь Борисэ къыфишІыгъ. Анахь гушІогьо ин хъугъэр мы тхылъхэм акІышъохэр

цІыкІухэм апае тхылъхэри гъэдэхэгъэнхэмкІэ Адыгэ Республикэм икІэлэеджакІохэм ясурэтшІыгъэхэр зэрагъэфедагъэхэр ары. Ахэр Батараз блэгьожьыр зэриукІыгьэр, сурэтыр зиер Дарья Бондаренко (Мыекъуапэ), «Дышъэ мыІэрыс», зышІыгъэр Ульяна Белецкая (Мыекъуапэ) ыкІи Саусырыкъо икІодыкІ» — Ацумыжъ Рустем (Мыекъуапэ).

ЗэІукІэгъум ыкІэм ТІажь Борисэ къы Іуагъ ашІуабэ дашІэу тхылъэу «Сокровище нартов» иапэрэ къытедзэгъу зэрежэхэрэр, мы тхылъхэр АР-м, КъБР-м ыкІи Къэрэщэе-Щэрджэс республикэхэм къызэраГэкГэхьащтхэм, тхылъеджабэ яІэным зэрэщыгугъыхэрэр къыхигъэщыгъ. *АР-м и Постпредств*у

УФ-м и Президент дэжь щызэхэщагъэм ипресс-къулыкъу

ВЕТЕРАН ІОФЫГЪОХЭР

хьыжъхэм яфэшъцаш шъхьэк Іэфагъэ

Заом, ІофшІэным, УІэшыгъэ КІуачІэхэм ыкІи правэухъумэкІо органхэм яветеранхэм я Адыгэ республикэ совет изичэзыу пленумэу джырэблагъэ шыІагъэм къэлэ ыкІи район ветеран организациехэм ятхьаматэхэм афэшъхьафэу хэлэжьагъэх ветеран советхэм ярабочэ комиссиехэм яІэшъхьэгетхэр, отраслэ зэфэшъхьаф хэм ащызэхэщэгъэ ветеран организациехэм япащэхэр, ветеранхэм яреспубликэ совет ипресс-къулыкъу хэтхэр, нэмыкІхэри. Апэрэ Іофыгьоу пленумым щызэхафыгъэр мы илъэсым гъэтхапэм и 4-м Урысые Федерацием и Президент ихэдзын ветеран пстэури зэрэхэлэжьэшт шІыкІэм иІоф ехьылІагъэу АР-м иветеран совет къытефэрэр зэригъэцэкІэщтыр ары. Ащ ехьылІагъэу пленумым псалъэ къыщишІыгъ АР-м иветеран совет итхьаматэу Г. В. Бартащук.

ЯтІонэрэ Іофыгъоу пленумым зигугъу щашІыгъэр Хэгъэгу зэошхом хэлэжьэгъэ ветеранхэм афэгъэхьыгъэ Іофыгъохэу республикэм иветеран совет зэрихьэхэрэр ары. Ащ

ехьылІагьэу Г. Бартащук къы-Іуагъ къэлэ, район организациехэм япащэхэм фронтовикхэр гъэрэзэгъэнхэмк офыгъуабэ зэрагъэцакІэрэр. Пленумым къыщаІуагъ фронтовикхэм яп-чъагъэ хэпшІыкІзу къызэрэщыкІэрэр. ГущыІэм пае, непэ гъэхэри еуалІэх. Ар Іэзэгъу уц-Хэгъэгу зэошхом иветеранхэу (фронтовикхэу) тиреспубликэ нэбгырэ мин нахь къинэжьыгъэп. А пчъагъэм щыщэу мы аужырэ илъэсипшІым къыкІоцІ нэбгырэ 450-мэ псэупІэ унэхэр аратыгъэх. Джыри фронтовик 85-рэ чэзыум хэт, ахэми мы илъэсым унэ аратыщт. Анахь унабэ къалэу Мыекъуапэ щыпсэухэрэм зэраратыгъэри пленумым къыщаІуагъ.

Аущтэу зыкІэхъугъэр гъэнэфагъэ. Адыгеим икъэлэ шъхьа-Іэ нахь цІыфыбэ щэпсэу, фронтовикэу дэсыри нахыыб. Мыекъуапэ къыщыхъугъэу фронтовикэу дэсыр макІэ. Мыщ щыпсэухэрэм янахьыбэр Урысыем ичІыпІэ зэфэшъхьафхэм, гущыІэм пае, Сыбыр, Урал, КъокІыпІэ Чыжьэм, Кавказым къарыкІыгъэх. Бырсыр зыдэщымыІэ къыблэ республикэ зэфэшъхьафхэм Мыекъуапэ

псэупІэкІэ къыхахышъ, унэхэр щащэфых. Заом хэтыгъэ ветераным унэ фащэфы е хабзэм унэ уасэм ахъщэ фыхегъахъо.

Джыри зы Іофыгьо зэшІуамыхыгъэу заом хэтыгъэхэри, ІофшІэным сэкъат хэхъухьахэм афэгъэхьыгъ. ЗэкІэми тыщыгъуаз тихэгъэгу Іэзэгъу уцхэр къызщагъэхьазырыщтыгъэ фабрикхэр зэримытыжьхэм, аптекэ пстэумэ ащащэрэ уцхэр ІэкІыб къэралыгъохэм къазэрэращыхэрэм. Ащ фэгъэхьыгъэу зы щысэ къэтхьын.

Фронтовик лІыжъ сэкъатыр поликлиникэм зэкІом, врачыр нэгуихыгъэу къыпэгъокІыгъ. Къеплъыгъ, къедэГугъ. ИщыкГэгъэ Іэзэгъу уцхэр зэрыт рецептэу фитхыгъэр ыІыгъэу къычІэкІыжьи, занкІэу аптекэм кІуагъэ. Ау а рецептым итхэгъэ уцхэм афэдэхэр зэрямы-Іэхэр аптекэм иІофышІэ къыриІуагъ. Ащ тетэу илъэсиплІым зэогъэ лІыр чэфынчъэу аптекэм къычІэкІыжьыгъ. Ау ащ фэдэ уцхэр коммерческэ аптекэхэм ательых, ары шъхьаем, ахэр лъэп Зэдэх. Мак Іошъ, фронтовикым льэп Гаеу уц кІом ыстызэ лІыжьыр ядэжь къэкІожьыгъ.

Зигугъу къэсшІыгъэм фэдэ Адыгеим икъэлэ шъхьаІэ изакъоп зыщыхъурэр. Зэошхом хэтыгъэхэм ящыкІэгъэ Іэзэгъу -еалеф минеалитоалеаля дехду -ыто Іофыгьохэр къизы ІотыкІырэ законым игъэцэкІэн ащыгъупшэжьыгъ уагъаІо.

Мыхэм афэдэ щысэхэр къахьыхэзэ, пленумым ветеранхэр къыщыгущыІагъэх.

Непэ якатегориехэмкІэ зэтефыгъэхэу Адыгеим ветеран мини 126-рэ исэу къалъытэ. Ащ щыщэу нэбгырэ миниблыр тылым щылэжьагъ. Ахэм аратыгъэу яІэ удостоверениехэм акІышъо хьарыф инхэмкІэ тетхагъ «Ветеран Великой Отечественной войны» eІошъ. Ау джа зэрэтетхагъэм фэшъхьафэу зи къыкІакІорэп, фэгъэкІуатэу яІэр мэкІэ дэд. Гукъау нахъ мышІэми, тылым щылэжьагъэхэри ильэс къэс нахь макІэ мэхьух. Ахэм афэдэхэу чылэхэм макІэ адэсыжьыр.

Пленумым къыщыгущыІагъэхэм ащыщых къэлэ, район организациехэм ятхьаматэхэу

Іэзэгъухэр къещэфых. Шъхьа- М. Зайцевыр (Красногвардейскэ район), А. Хъутыр (Кощ-хьабл), М. Джэндарыр (Адыгэкъал), С. Егошиныр (Мыекъопэ район), Ю. Нэмыт ізкъор (Теуцожь район), К. Ацумыжъыр (Шэуджэн район), хыдзэ флотым иветеранхэм АдыгеимкІэ ятхьаматэу, контр-адмиралэу М. Тхьагъэпсэур, МВД-м иветеран организацие итхьаг тэу А. ХъутІыжъыр, нэмыкІхэри.

ЗытегущыІэгъэхэ Іофыгъохэм яхьыл Гагьэу пленумым унэшъо гъэнэфагъэхэр ыштагъэх.

Нэужым ТекІоныгъэм ия 67-рэ ильэсэу къэблагъэрэм ипэгъокІ у Всероссийскэ шІушІэ лотерееу «ТекІоныгъ» зыфиІоу ветеранхэм апае къыдагъэк Іыгъэу республикэм къытефагъэр район ыкІи къалэ пэпчъ атырагощагъ. Тиражыр мы илъэсым жъоныгъуакІэм и 27-м щыІэщт. Призовой фондыр процент 50. Призэу илъхэм ащыщых унэхэр, автомобильхэр, ахъщэхэр, нэмыкІхэри. Зы билетым сомэ 50 ыуас.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат. Ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет ипресссекретарь.

ШІыкІэ зэфэшъхьафхэр

Былымхъуным, анахьэу щэ къэзытырэ былымхъуным, республикэм зыкъыщегъэ этыжы гъэным фэзыщэщтхэ амал зэфэшъхьафхэм специалистхэмрэ а отраслэм Іоф щызышІэхэрэмрэ зэдеусэх. Аужырэ лъэхъаным анахь мэхьанэ зэратырэ шіыкізу къыхаагъэфедэх

хыхэрэм ащыщ унэгъо унэе фермэ мыинхэр зэхэщэгъэнхэр. Мы лъэныкъомкіэ анахь амалышіухэр зыдэщыіэхэу альытэхэрэр къалэу Мыекъуапэ къепхыгъэ псэупІэхэмрэ Мыекъопэ районымрэ. Ащ фэгъэхьыгъэу а Іофым изытет нахь щыгъуазэхэм яшіошіхэр мыщ къыкіэлъыкіоу къыхэтэутых.

В. А. Хлебников, муниципальнэ гъэпсыкІэ зиІэ «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрацие мэкъу-мэщымкІэ иІоф-<u>шІапІэ ипащ:</u>

Унэгъо унэе фермэхэм мынсалы Ішсалк салыноахех фэгъэхьыгъэ программэу республикэм мэкъу-мэщымкІэ и Министерствэ щырахъухьагъэр тэркІэ льэшэу игъо шъыпкъ. Ащ бэмышІзу тыщытегущыІагъ тикъалэ хэхьэрэ поселкэу Севернэм щыщ фермерэу М. В. Исаковым дысиІэгъэ зэдэгущыІэгъум. Программэм тызэрэхэлэжьэщт гъэпсыкІэр итхъухьэзэ, ащ игъэцэкІэн инвесторхэр къызэрэхэдгъэлэжьэщтхэм тытегущыІэ. Программэм цІыфхэр щытэгъэгъуазэх, ахэм къафэтэ-Іуатэ а шІыкІэм хэхъоныгъэ егъэшІыгъэным фэшІ къэралыгъор ІэпыІэгъу къызэрафэхьущтыр ащ къызэрэдилъытэрэр. Сицыхьэ тель унэгьо унэе фермэхэм япчъагъэ тикъалэ къепхыгъэ псэупІэ чІыпІэхэм нахьыбэ зэращыхъущтым.

ИкІыгъэ илъэсым къалэм зэкІэ -ашефеє єІпеІштемєнах едеахех хьафхэм щэр къэзытырэ былымхъуным хэхъоныгъэ шІукІае ащишІыгъ. Ахэм былым пІаштьэхэм япчъагъэ процент 17,5-кІэ нахьыбэ ащыхъугъ, щэ къызкІахырэ чэмхэм япчъагъи проценти 3 фэдиз хьазыр хэхъуагъ. Ахэм яшІуагъэкІэ былымхъуным зэкІэ къытырэ продукцием икъэ--ыатын е Гиепат е Гиныажыах

Былымхъуным ылъэныкъокІэ ІофшІагъэу тиІэхэм лъапсэ афэхъурэр къэлэ администрацием ащ ІэпыІэгъоу ІэкІигъахьэрэр ары. Былым пІашъэхэр зыхъухэрэм къэлэ бюджетым къикІзу щэ килограммэу къахьыжьырэ пэпчъ зы сомэ аІэкІахьэ. Джащ фэдэу былым пІашъэхэм лъэпкъышІоу къакІахъохэрэр къызэращэфыхэрэм ыкІи былымылыр къэлэ бэдзэрхэм зэращащэрэм афэшІ субсидие араты.

Сицыхьэ тель былымхъуным ты- жанесты егъэшІыгъэным тыфэзыщэрэ гъогум тызэрэтетым. Зигугъу къэсшІыгъэ программэм игъэцэкІэнкІэ хэти къытефэрэр зызэшІуихыкІэ, гъэхъэгъэшІухэм тафэкІощт.

М. В. Исаков, къалэу Мыекъуапэ епхыгъэ поселкэу Севернэм щыщ фермер:

– Лъэшэу ишТуагъэ къысэкІы къалэу Мыекъуапэ зэрэтигъунэгъум. Ащ пэчыжьэу сыпсэущтыгъэмэ, сенэгуе былымхъуным сыпымыхьаныгъэкІэ. Тызыхэт лъэхъаным щэ килограммэу къэсхьыжьырэр сомэ 30-кІэ сэщэ. Ар сщызыщэфыхэрэр къалэм къекІых. Апэрэ илъэсэп зэзэгъыныгъэ зэдэтшІыгъэу ахэр щэфакІо къызысфакІохэрэр. Мы лъэхъаным щэ къызкІэсхырэ чэми 10 сІыгъ. Арыба унэгъо унэе былымэхьо фермэ цІыкІукІэ узаджэ хъущтыр.

Былымхъуным дакІоу чІыгулэжьыными сыпылъ. ЦІыфхэм ячІыгу Іахьхэр къысатыгъэхэу гектар 80 сэгъэлажьэ. Былым пашь фехапы пехапы пеха мэтхьаусыхэ ахэр зыщагъэхъун А.Ішеф мейымкие еппыг лъэныкъомкІэ сэ сиІоф дэгъу. Къэлэ администрацием хъуп Гэ гектар 14 къысфигъэзагъ. Сибылымхэм афэшъхьафэу типоселкэ дэс унагъохэм ябылымышъхьи 8 а чІыпІэм шагъэхъу.

Былымышъхьэ 20 чІэфэнэу псэуалъэ згъэпсыгъэ. Ащ чІэзгъэуцуагъ псы зэредгъэшъощтхэ ыкІи ебзыр зэрисщыщт оборудованиер. Ебзэу зэІукІэрэр зихатэ хэзытэкъонэу фэе унагъохэм ясэщэ.

ТапэкІэ былымэу сиІэ пчъагъэм хэзгъахъо сшІоигъу. Ау ащ сыфэкІонымкІэ пэрыохъу къысфэхъу цІыфхэм къысатыгъэ ыкІи къалэм къысфигъэзэрэ чІыгухэр льапІэу къызэрэсфекІухэрэр. ИкІыгъэ илъэсым тызщыпсэурэ чІыпІэм хэхьэрэ гектари 150-рэ чІыгу дэгьоу лъапІэу ащагъ. Дэигъэп ныІа ахэр былым хъупІэхэу ыкІи мэкъупІэхэу къагъэ-

нэгъагъэхэмэ. Сэ чІыгу гектар 12 сиІ мэкъу щызгъэхьазырэу, ащ илъэсыбэрэ къэкІырэ уц щыспхъыгъ. Арышъ, амал си былымхэм афикъун мэкъу згъэхьазырынэу ыкІи къысэлыекІырэр сщэнэу.

ООО-у «Селекционер» зыфи-Іорэм зэпхыныгъэ дэгъу дысиІ. Ащ сичэмхэр искусственнэу гъэлъыхъужьыгъэнхэм иамал къысеты.

А. С. Криницын, Мыекъопэ районым щыщ Кировскэ къоджэ псэупІэм былымхэр

щехъух: -Тирайон хэхьэщтыгъэ колхозэу Энгельс ыцІэкІэ щытыгъэр зэхэтэкъуагъ. Ащ имылъку щыщ колхозым щылэжьагъэхэм къыз-ІэкІагъэхьаным иамал яІагъэп. Къутырэу Грознэм дэтыгъэ былымэхьо фермэм сырипэщагьэти, ар къызІэкІэзгъахьэ сшІоигъуагъ, ау зи къикІыгъэп, фермэр кІодыгъэ зи къэмынэу. Республикэм Премьер-министрэу иІэгъэ Н. В. Демчукрэ тирайон ипэщэгъэ С. Ф. Селиховымрэ сяльэІуи, ахэм яшІуагьэкІэ къутырэу Октябрьскэм щыІэгъэ фермэм тетыгъэ къакъырхэм ащыщ къысфэгъэзагъэ хъугъэ. Ар былымышъхьи 120-рэ щыпІыгыным тегьэпсыхыагь. Тызыхэт льэхъаным былым пІэшъэ 70-рэ ащ щысІыгъ. Ахэм яІыгъын макІэп къинэу къысфихьырэр. Загьори сегупшысэ а Іофым ыуж сикІыжьынэу, сыда пІомэ джырэкІэ ащ федэ къысфихьырэп. Щэм уасэу иІэм зыкІи

сигъэразэрэп. Щэу къэсхьыжьырэм инахьыбэр станицэу Кужорскэм дэт цехым есэщэ, бэдзэрми щытэщэ. Былымыр зысыукІыкІэ заготовителым ещэфышъ, бэкІэ нахь лъапІэу бэдзэрым щещэжьы. Сифермэ Іоф щызышІэн згъотырэп, сыда пІомэ къалэм къыщагъэхъэщт лэжьапкІэм фэдиз ястышъурэп, лэу ыкІи щэу къэсхьыжьырэми зи уасэ яІэп.

Мэкъу-мэщымкІэ ти Министерствэ щэ ыкІи лы къэзытырэ былымхъуным хэхъоныгъэ егъэшІыгъэным фэгъэхьыгъэ программэ дэгъуитІоу щырахъухьагъэхэр гъэцэк Гагъэхэмэ шІуагъэ къатыщт. Ау непэ ехъулІэу угущыІэщтмэ, ахэр тхыльыпІэм зэрэтетхагъэхэу къэнэх. Зы программэм къыдельытэ щэ литрэ пэпчъ дотациеу зы сомэ къатынэу, ар мэкІэ дэд нахь мышІэми, джыри зы чапычи слъэгъугъэп. ЛымкІи къаІорэр ащ нахьи нахь щхэныжь, дотациер къызэратыщтыр ыгъэшхэрэ былымым ионтэгъугъэ килограмм 450-м зынигъэсыкІэ ары ныІэп. Щэ къэзытырэ былымым фэгъэзагъэхэмкІэ ар бгъэцэкІэн плъэкІыштэп. Чэмхэр къызылъфэхэкІи субсидие къытатынэу программэм итхагъэу щыт нахь мышІэми, джы нэс ащ фэди

Программэ дэгъу иохъухьэкІэ, ар умыгъэцэкІэжьыщт нэмыІэмэ, къикІын щыІэп. АІорэр агъэцэкІэжьэу тищыкІэгьэ ІэпыІэгьу игъом къытІэкІахьэ зыхъукІэ, былымхъуным гъэхъагъэ ышІыщт.

ЛІЭХЪУСЭЖЪ Хьаджэрэтбый.

БЫЛЫМХЪУНЫР

федэкъэкІуапІ

Совет хабзэм иилъэсхэм -еат едедыт, тыдэрэ льэныкъуи ІофшІэным ымакъэ къыщыІущтыгъ. ЗэгъокІы хъущтыгъэхэп колхоз-совхоз губгъохэр, фермэхэр, трактор, хэтэрыкІлэжь ыкІи губгъо бригадэхэр, кІыщхэр, мастерскойхэр. Мафэрэ псэупІэхэм макІэ цІыфэу къаданэщтыгъэр, пчэдыжым щегъэжьагъэу шІункІ охьуфэ ІофшІэнхэр зэкІэльыкІощтыгъэх.

ЯІофшІапІэхэр зэтезыхи, ІофшІэн амыгъотэу бэмэ агухэр кІодыгъагъэх, зыдагъэзэщтыр, зэусэщтхэр ашІэщтыгъэп. Къоджэдэсхэм ащыщыбэхэр нэмыкІ чІыпІэхэм ІофышІэ кІощтыгъэх, джыри кІохэрэр ахэтых, ау нахь макІэ хъугъэх. КъагурыІуагъ: чІыпІэм ущысэуи ахъщэ къэбгъэхъэн плъэкІыщт, зыбгъэчанымэ сатыушІыныр къыбдэхъущт. Армырмэ, нэмыкІ чІыпІэ укІозэ Іоф пшІэныр федэ дэдэп: лэжьапкІэм ызыныкъо шхынымрэ гъогупкІэмрэ апэІохьажьы.

ЗэкІэ ахэр къыгурыІуагъэх Хьащтыку щыщэу Мышъэ Аслъан. Ар фермер, кІэлакІэ, Пшызэ пэблагъэу къоджэ дэхьэгъум иунэ щыт. Помидор ыкІи нэмык Іхэтэрык Іхэр унэгьо хатэхэм къащагъэкІыхэзэ Урысыем икъалэхэм ащащэхэ зэхъу лъэ-

хъаным хатэхэр дэгъоу цІыфхэм алэжыштыгъэх. Хатэхэр федэкъэкІуапІэхэу щытыгъэх, хэтэрыкІхэмкІэ сатыу дэгъу унагъохэм ашІыщтыгъ. Чырбыщ унэхэри, хьакІэщхэри, нэмыкІ псэуалъэхэри хэтэрыкІхэм къакІэкІогъэ ахъщэр ары зэрашІыгъэхэр, машинэ псынкІэхэри джары зэращэфыгъэхэр.

Асльан къыгуры Уагъ унэгьо хатэхэм нахьыпэрэм фэдэу федэ къызэрамытыжьыщтыр. ЕтІани хатэхэр лэжьыгъуае хъугъэх.

Хатэхэр ажъонхэу трактор гори къуаджэм дэтэп, икъэгъотын Іофышхо пылъ, — еІо Асльан. — ЖъоныпкІэри льэпІае, лэжьыгъэу къикІырэми ащ фэдиз ахъщэ кІэмыкІыжын ыльэкІыщт. Ахэр уц шІойхэм зэхадыхьагъэх. Зихатэ уцыжъхэм зэлъаштагъэхэм къахэкІырэ тракторхэм хэтэ къабзэхэм уцыкІэхэр ахахьэхэзэ адрэхэм афэдэ ахэри хъугъэх. Къолэжъ отэрхэр непэ ренэу хатэхэм къяшакІох. Нэр зэратеплъэхъукІзу къезэрэтэкъохых, хатэмэ ахалъхьагъэр хахы. Мэфэ реным

е укъэрэгъулэщт, е тІо, щэ лэ- иферм» — джащ тетэу Іыжьыгъэр хатэм хэплъхьажьыщт. гъыпІэм еджэх.

А зэпстэумэ къахэкІыкІэ къанэрэ щымы Тэхэхэм люцернэ арауты. Щэ, плІэ ар аупкІэ, былымІус дэгъу къырахы. Зыгу кІоди, щыІакІэр нахьышІу шІыгъэнымкІэ зи амал щымыІэжьэу зыльытагьэмэ, бэшэрэбым ылъэныкъо зызыгъэзагъэмэ ащыщэп Аслъан. Ныбжьык Іэми гулъытэшхо иІ, амалхэм яусэ ыкІи къегъотых.

Ны-тыхэм япсауныгъэ зэщэкьо, ахэм ІэпыІэгъукІэ уащыгугъынэу щытэп. Ахэр упчІэжьэгъу ашІыхи, зэшыхэр зэхэгущыГэжьыгъэх, былымхэр, щагубзыухэр ыхъунхэу Аслъан рихъухьагъ ыкІи ыгъэцэкІагъ. ЗэдэГэпыГэхи, кГымафэрэ чэмхэр, ехтшитеІчиг дехиш, дехеІнш къакъырхэр ашІыгъэх. Джащ фэдэу гъэмэфэ былым дэтыпІэхэр агъэуцугъэх. Чэмхэм, шыхэм апае шэщым ыкІи къакъыр кІыхьэхэм зэпышІыхьыкІыгъэхэр, бгъагъэхэр афишІыгъэх. Унэгъо хатэу зэгорэм щытыгъэр былым ІыгьыпІэ хьугьэ. «Аслъан

Былымышъхьэ 26-рэ иІ фермерым, шкІэхэри зэрахэтхэу. Ахэм ащыщхэу мы уахътэм чэмих къащы, ахэм япчъагъэ хэхьонэу щыт. Къэбэртэе шы льэпкъыхэу щы ыІыгъ, ахэри бэрэ пэмытэу бэгъонхэу ащэгугъы. ДжырэкІэ мэл пчъагъэу ыхъурэр 15 мэхъу. Ахэм анэмык э чэт шъэныкъо, псычэтих, тхьачэтих, къазий хъубгапхъэхэу ыІыгъых.

КІэлэ хъупхъэм ежь фэдэкъабзэу ІофшІэныр шІу ылъэгьоу шъхьэгъуси и І, зэдырагъаштэу тІури мэпсэух, мэлажьэх. Ны-тыхэр, Хьазрэтрэ Сурэтрэ, ІофшІэкІошхохэу къырыкІуагъэх, ялъфыгъэхэри ежьхэм афэдэхэу цІыфышІухэу, штышктагтэ ахэлъэу, ІофшІэныр якІасэу апІугъэх.

ХЪУЩТ Щэбан.

Институтым ипащ

Адыгэ къэралыгъо университетым иректорэу Хъунэго Рэщыдэ иунашъокіэ Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмкіэ ыкіи дзюдомкіэ и Институт ипащэу Бгъошэ Айдэмыр ыгъэнэфагъ.

СССР-м изаслуженнэ тренерэу, институтым ильэсыбэрэ ипэщагьэу Кобл Якъубэ идунай ыхьожьыгъ. Адыгэ къэралыгъо университетым ипрофессорэу, физическэ пІуныгъэмкІэ икафедрэ ипащэу Бгъо-

шэ Айдэмыр Іоф ышІэщтыгъ. 1966-рэ илъэсым Хьакурынэхьаблэ къыщыхъугъ, кІэлэегъэджэ шІэныгъэхэмкІэ кандидат.

Сурэтым итыр: Бгъошэ Айдэ-

СЭЕР СЭЕР СЭЕР <u>ЛЬЭПКЪ ШІЭЖЬЫМРЭ УАХЪТЭМРЭ</u> СЭЕР СЭЕР СЭЕР

ИльэсыкІэ зэхахьэм кытфахырэр нэм куці иіэу тигупсэ ч тегущыізу тыфеж икультурэ, ишэн-

Адыгэ Республикэм лъэпкъ культурэмкіз и Гупчэрэ тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэмрэ» быслъымэн диным диштэу Илъэсыкіэр гъэтхапэм и 21-м агъэмэфэкіыщт. Ащ фэгъэхьыгъэ зэхахьэр Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей ыпашъхьэ бэрэскэ-жъыем щызэхащэщт.

ИльэсыкІэр адыгэмэ нахыпэкІэ зэрэхагьэунэфыкІыштыгьэм имэхьанэ зыкъегъэІэтыжьыгъэным ехьылІэгъэ Іофыгъохэр Адыгэ Хасэм зэхещэх. АР-м льэпкъ культурэмкІэ и Гупчэ идиректорэу, Урысыем культурэмкІэ изаслуженнэ

ІофышІзу Къулэ Амэрбый Адыгэ Хасэм игъэцэкІзкІо куп изэІукІз къызэрэщиІуагъзу, лъэпкъхэр зэхэзыщэхэрэ мэфэкІ зэхахьэмэ ИлъэсыкІэр зэу ащыщ. Тыкъэзыгъэфэбэрэ тыгъэм, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим ичІыопс гушІуагъоу, дэхагъзу

къытфахьырэр нэм фэплъырэп. Ау куцІ иІэу тигупсэ чІыналъэ тыкъытегущыІэу тыфежьэмэ, тилъэпкъ икультурэ, ишэн-хабзэхэм нахь куоу талъэІэсы. Лъэпкъым ишІэжь тыкъыпкъырыкІызэ, тинепэрэ щыІакІэ тигупшысэхэр етэпхых.

Общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» игъэцэкІэкІо куп хэтхэу Хъунэго Чэтиб, Бэгъушъэ Адам, Нэгъуцу Аслъан, Нэхэе Аслъан, ЛІыунэе Руслъан, нэмыкІхэри ИлъэсыкІэм зэрэпэгъокІыштхэм къытегущыІагъэх. Зэхэщэн Іофхэм апэІухьащт мылъкум икъэгъотын шІу зышІэ зышІоигъохэр къызэрэхэлажьэхэрэр лъэшэу гуапэ ащыхъугъ.

ШІушІэ пчыхьэзэхахьэу ИльэсыкІэм фэгъэхьыгъэр щытыщт.

Арышъ, студентхэу, ныбжыкІэхэу, артистхэу хэлэжьэщтхэм хэушъхьафыкІыгъэу загъэхьазыры. Тирайонхэм, къалэхэм самодеятельнэ артистхэр къарыкІыщтых. Пщынаохэр, къэшъуакІохэр зэнэкъокъущтых, лъэпкъ шхыныгъохэм яІэшІугъэ зэхахьэм щауплъэкІун алъэкІышт

Адыгэ Хасэм къырихьыжьэрэ Іофыгьомэ АР-м и Льэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцІэ зыхьырэм иартистхэр чанэу ахэлажьэх. Тхьаегъэпсэух, льэшэу тафэраз. ШІушІэ зэхахьэм гъэтхапэм и 21-м Льэпкъ театрэм иартистхэм яІахьышІу хашІыхьанэу тэгугъэ.

ИлъэсыкІэ пчыхьэзэхахьэм льэпкъэу республикэм исхэр, хьакІэхэр зэхэщакІомэ къырагъэблагъэх.

Сурэтхэр ИльэсыкІэр Мыекьуапэ зэрэщагьэмэфэкІырэм ехьылІагьэх.

АТЛЕТИКЭ ОНТЭГЪУР. ЮФО-м ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Тибатырхэр апэрэх

Урысые Федерацием и Къыблэ шъолъыр атлетикэ онтэгъумкіз изэнэкъокъу Волгоград щыкіуагъ. Адыгэ Республикэм ихэшыпыкіыгъэ командэ апэрэ чіыпіэр къыдихыгъ. Тибатырхэм медальхэр къафагъэшъошагъэх, ащ дакіоу, Урысыем спортымкіз имастер нэбгыритіу хъугъэ.

Яонтэгъугъэ елъытыгъэу Джымыкъо Айдэмыр, кг 77-рэ, Игорь Вороновым, кг 105-рэ, апэрэ чІыпіэхэр къыдахыгъэх. Джамбэчые щапІугъэ батырэу, Адыгэ къэралыгъо университетым истудентэу Джымыкъо Айдэмыр чемпион зэрэхъугъэм имызакъоу, иухьазырыныгъэкІэ лъэшэу къахэщыгъ. ТІоштэгъукІэ килограмм 290-рэ къыІэтыгъ — 130+160.

УелІыкъо СултІан, кг 62-рэ, ДышъэкІ Андзаур, кг 69-рэ, Къэзэнч Юр, кг 77-рэ, Сихъу Рэмэзан, кг 85-рэ, ятІонэрэ чІыпІэхэр къыдахыгъэх. СпортымкІэ дунэе класс зиІэ мастерэу Сихъу Рэмэзан чемпион хъуным фэхьазырыгъ. Щылычым ебэнызэ ылъакъо лъэшэу ыгъэузыжъыгъ, шъобж тещагъэ

зэрэхъугъэм къыхэк I э у игъэрет къызэрихьэу зэнэкъокъум хэлэжьэн ылъэк Iыгъэп.

Алексей Рудневыр, кг 62-рэ, я щ э н э р э

хъугъэ. ДышъэкІ Андзауррэ Алексей Рудневымрэ апэрэу спортым имастер ишапхъэхэр рагъэкъугъэх. Тибатырхэмрэ ахэр зыгъэсэрэ тренерхэмрэ тафэгушІо, спортышхом щытхъоу къыщахьырэм хагъэхъо-

нэу, Адыгэ Республикэм ыцІэ нахь льагэу аІэтынэу афэтэІо.

Адыгэ Республикэм атлетикэ онтэгъумкІэ ихэшыпыкІыгъэ командэ апэрэ чІыпІэр къыфагъэшъошагъ. ЯтІонэрэ чІыпІэр

къыдэзыхыгъэ командэу Ростов хэкум къикІыгъэр очко 21-кІэ Адыгеим ибатырхэм ауж къинагъ. Краснодар краим испортсменхэм якуп ящэнэрэ хъугъэ.

Адыгеим икомандэу чемпион хъугъэм анахьэу къыхэщыгъэмэ ащыщых Джамбэчые ибатырхэр. Тренер-кІэлэегъэджэ ІэпэІасэу, исэнэхьат шІу зылъэгъоу Чэмбэхъу Анзор ыгъасэрэмэ ясэнаущыгъэ къызэІуахы. Якъулайныгъэ агъэфедэзэ, щылычым ебэныхэ зыхъукІэ гуетныгъэ ин къызыхагъафэ. Къуаджэм щапІугъэ батырхэу Урысыем спортымкІэ имастер хъугъэхэм ДышъэкІ Андзаур къахэхъуагъ.

Адыгеим икомандэ ЮФО-м ичемпион зэрэхьугьэм фэшІ тигьэгушІуагь. Тренер-кІэлэегьаджэхэу Хъуажь Мэджыдэ, Чэмбэхьу Анзор, Виктор Вороновым, Шьаукьо Индар, Нэгьой Мурат тафэраз. Спортсмен цІэрыІохэу, цІыфышІухэу, Адыгэ Республикэм икъэралыгьо гъэпсыкІэ игъэпытэн чанэу хэлэжьэрэ батырхэу агъасэхэрэм япчъагъэ хагъэхьонэу афэтэІо.

Сурэтым итыр: **Сихъу Рэмэзан штангэр къеІэты.**

НэкІубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Къыдэзыгы кырэр:
Адыгэ Республикэм
льэпкь ІофхэмкІэ,
ІэкІыб къэралхэм
ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адыряІэ
зэпхыныгы хэмкІэ
ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ
и Комитет

и комитет Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

> шъхьа Іэр ДЭРБЭ

Редактор

ТИМУР Редакциер

гедакциер зыдэщыГэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр,

197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьаІэм
иапэрэ

гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр- пшъэдэк ыжь зы-хыырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтын-хэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиутыхэрэм мышъыпкъагъэу къахафэ-хэрэмкІэ къэзытхыгъэхэм пшъэдэкІыжь ахьы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым щылажьэхэеТимы этемы едмественный объекты объе кІыщт. Гъэзетеджэхэм къытфагъэхьырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкІи къэзытхыгъэхэм аІэкІэдгъэхьажьыхэрэп.

Зыщыхаутырэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> Пчъагъэр 3560 Индексхэр 52161 52162 Зак. 693

Хэутыным узщык1этхэнэу щыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00 Зыщык1этхэгъэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00